

EUSAIR

Slovensko predsedovanje 20-21

Zaključno poročilo

EUSAIR

Slovensko predsedovanje **20-21**

Zaključno poročilo

EUSAIR

Slovensko predsedovanje **20–21**

Kazalo

UVOD

mag. Andreja Jerina: <i>Lažje je pluti, ko so vsebine na krovu</i>	04
Izolska deklaracija: <i>Na obalah skupnega morja</i>	05
Prioritetne vsebine EUSAIR 2021-2027	09

SLOVENSKO PREDSEDOVANJE

Podporna točka EUSAIR Facility Point	11
Prioritete slovenskega predsedovanja	11
Kdo je kdo med slovenskim predsedovanjem EUSAIR 20-21?	12
Pojasnilo kratic	15
Časovnica	15

Jean-Pierre Halkin: <i>Uvod v Priročnik za prepoznavanje in načrtovanje zelene infrastrukture</i>	19
--	-----------

Tematski steber Kakovost okolja:

Klavdij Godnič: <i>»Ko zjutraj pridem na delo, me razveseli vodomec«</i>	21
---	-----------

Teden sredozemske obale in makroregionalnih strategij EU, Izola 2020	24
---	-----------

Tematski steber Modra rast

Danilo Markočič: <i>»Pomorski prostorski plan je eden od temeljev uresničitve Zelenega načrta«</i>	31
---	-----------

Tematski steber Trajnostni turizem

Dean Kocijančič: <i>Za kakovostne gastronomske proizvode</i>	34
---	-----------

Tematski steber Povezovanje v regiji

mag. Uroš Salobir: <i>»Evropski elektroenergetski sistem je eden najbolj sofisticiranih strojev na svetu«</i>	38
--	-----------

Dimitrij Zadel: <i>»Olje pridelamo iz oljk, ki rastejo na območju pristanišča«</i>	41
---	-----------

6. EUSAIR FORUM

prof. dr. Milan Jazbec: <i>Jadransko-jonska pobuda</i>	44
UVODNI NAGOVORI	
Danilo Markočič , župan Občine Izola	46
dr. Anže Logar , minister za zunanje zadeve Republike Slovenije	49
Elisa Ferreira , evropska komisarka za kohezijo in reforme	52
Zvone Černač , minister, Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko	55
PROGRAMSKI POUDARKI	
Navdihujoč pogovor o prihodnosti jadransko-jonske regije	56
prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj / Boštjan Videmšek: <i>Nimamo planeta B!</i>	
Za zeleno in krožno gospodarstvo v jadransko-jonski regiji	58
Peter Grk / mag. Ladeja Košir Godina: <i>Lahko radikalno sodelovanje sproži sistemske spremembe?</i>	
Povzetek sklepov razprav po tematskih stebrih	
SKLEPNI POUDARKI	
mag. Monika Kirbiš Rojs , državna sekretarka, Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko	64
Mladi POPRI	68
mag. Tanja Kožuh , direktorica, Primorski tehnološki park	
Vetrnice odličnosti	70
Mnogo generacij – ena prihodnost!	74
Staša Mesec , vodja strateškega projekta podporne točke EUSAIR Facility Point	
B2B@EUSAIR FORUM 2021	74
Sebastjan Rosa , projektni vodja, Fakulteta za management, Univerza na Primorskem	
Zgodba o oznakah »Varujmo morje«	74
dr. Mitja Bricelj , koordinator EUSAIR stebra III Kakovost okolja	
PRILOGI K IZOLSKI DEKLARACIJI	
Dosežki slovenskega predsedovanja EUSAIR	78
Dosežki slovenskega predsedovanja Jadransko-jonski pobudi	80
mag. Iztok Škerlič: <i>Pustili smo sled</i>	82

Lažje je pluti, ko so vsebine na krovu

Leto slovenskega predsedovanja se je začelo uspešno, saj je upravni odbor potrdil prioritete vsebine (*flagships*) EUSAIR za obdobje 2021-2027. Zelo pomembno je, da so se vsi deležniki strinjali, katere dogovorjene vsebine velja vključiti v partnerske sporazume ESIF in v strateške dokumente IPA, posledično pa tudi v prihodnje programske dokumente. Tako je bil končno dosežen cilj, zastavljen že s Katansko deklaracijo iz leta 2018: po dveh letih intenzivnega dela v upravljalnih telesih EUSAIR, še posebej v tematskih usmerjevalnih skupinah, je bil končni seznam makroregionalnih prioritet potrjen na izrednem sestanku upravnega odbora EUSAIR 10. junija 2020.

Slovenska ministra za zunanje zadeve dr. Anže Logar ter za razvoj in evropsko kohezijsko politiko Zvone Černač sta s skupnim pismom obvestila kolege v vseh državah EUSAIR kakor tudi evropske komisarje o dogovorjenem seznamu prioritet, pri čemer sta poudarila, *»da so usklajene makroregionalne prioritete aktivnosti med tistimi nalogami, pri katerih si bosta navkljub trenutni krizi po najboljših močeh prizadevala zagotoviti politično, gospodarsko, pravno in finančno konvergenco.«*

6. forum EUSAIR sklepa leto slovenskega predsedovanja z jasnim spoznanjem o pomenu **umeščanja** (*embedding*) **prioritetnih vsebin** v programe. Še več, Izolska deklaracija izrecno opredeljuje proces **spremljanja**, ki tako postaja dolgoročna dediščina leta predsedovanja. Skupaj s prepoznanjem **zelene povezljivosti** kot *»presečišča vseh stebrov v prispevku k evropskemu zelenemu okrevanju in zeleni prihodnosti«* je bila posebne pozornosti deležna **mlada generacija**, ki je kar dvojna žrtev: pandemije covid-19 in podnebne krize. 6. forum EUSAIR je mlade prepoznal tudi kot največje upanje za nov razmislek in inovativen pristop k reševanju sodobnih izzivov.

Zato je Slovenija z veseljem sprejela pohvalo albanske ministrice za zunanje zadeve Olte Xhacker, ki je poudarila, da bo Albanija kot naslednja predsedujoča nadaljevala dobro prakso slovenskega predsedovanja in se posebej osredotočila na mlade!

mag. Andreja Jerina,

nacionalna koordinatorka makroregionalnih strategij EU,
Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije

VI. MINISTRSKO ZASEDANJE / SVETA JADRANSKO-JONSKE POBUDE / EUSAIR IZOLSKA DEKLARACIJA

»NA OBALAH SKUPNEGA MORJA«

11. maj 2021

Predstavniki vlad Albanije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Grčije, Italije, Črne gore, Severne Makedonije, Srbije in Slovenije smo se ob sodelovanju predstavnika Evropske komisije in udeležbi San Marina¹ sestali v Izoli (Slovenija) v okviru ministrskega zasedanja Sveta Jadransko-jonske pobude / EUSAIR in 6. foruma Strategije Evropske unije za jadransko-jonsko regijo:

1. V SKLADU z Anconsko deklaracijo z dne 20. maja 2000 in njenimi temeljnimi načeli ter ob UPOŠTEVANJU sklepov Sveta EU za splošne zadeve (GAC) z dne 29. septembra 2014 in sklepov Evropskega sveta z dne 23. in 24. oktobra 2014, s katerimi je odobril EUSAIR, na podlagi sporočila Komisije z dne 17. junija 2014 in dodatka k sporočilu Komisije o EUSAIR {COM(2020) 132 konč.}, sprejetega v Komisiji 2. aprila 2020, ki vključuje Severno Makedonijo v EUSAIR.

2. OB ZAVEDANJU danosti let 2020 in 2021, ki ju je zaznamovala pandemija covida-19, in SPOZNANJU, da sta potrebna skupen evropski odziv in sodelovanje med sodelujočimi državami v jadransko-jonski regiji, da bomo obvladali sedanjo pandemijo in se spoprijeli z največjim izzivom, družbeno-gospodarskim okrevanjem.

3. OB SPOZNANJU, da je zelena povezljivost kot glavni cilj slovenskega predsedovanja EUSAIR/JJP² prispevala k boljši kakovosti življenja v jadransko-jonski regiji in bi morala postati presečna komponenta vseh stebrov, da bi lahko prispevala k zelenemu okrevanju in zeleni prihodnosti Evrope. V zvezi s tem CENIMO prispevek EUSAIR k trajnostnemu modremu gospodarstvu EU z vzpostavitvijo modrih koridorjev³.

4. SE ZAVEZUJEMO, da bo okrevanje po krizi usmerjeno v zeleni in digitalni prehod v skladu z Evropskim zelenim dogovorom in Zeleno agendo za Zahodni Balkan ter sporočiloma »Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope⁴« in »Gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan⁵« ob podpori sredstev iz ustreznih programov financiranja EU za obdobje 2021–2027.

5. OB ZAVEDANJU posebne privlačnosti EUSAIR za nove članice po pristopu Severne Makedonije leta 2020, POZITIVNO ODGOVARJAMO na prošnjo Republike San Marino in PREDLAGAMO Svetu Evropske unije, naj sprejme vse potrebne ukrepe za vključitev Republike San Marino v Strategijo EU za jadransko-jonsko regijo; prav tako SMO SEZNANJENI z vlogo Cipra za sodelovanje v EUSAIR.

¹ Kot članica Jadransko-jonske pobude.

² Strategija EU za jadransko-jonsko regijo in Jadransko-jonska pobuda.

³ Predmet razprave na 13. seji upravnega odbora in na podlagi poročila »EUSAIR Synthesis Report: Multi-level Governance and Cross-Sector Practices Supporting the European Union Strategy for the Adriatic and Ionian Region« (Zbirno poročilo EUSAIR: upravljanje na več ravneh in medsektorske prakse v podporo strategiji Evropske unije za jadransko-jonsko regijo), OECD, 2019.

⁴ COM(2020)67 konč.

⁵ COM(2020)641 konč.

6. PONOVRNO POTRJUJEMO podporo evropski perspektivi regije Zahodnega Balkana in stalno zavezanost Zahodnega Balkana evropski perspektivi – ob zavedanju pomena dobrih sosedskih odnosov in regionalnega sodelovanja, ki ga še krepí večja zavezanost EUSAIR/JJP, da se olajša širitveni proces EU na Zahodnem Balkanu.

7. SPODBUJAMO izvajanje priporočil iz Manifesta mladih⁶ v regiji EUSAIR, VESELIJO NAS vse dejavnosti Stalnega sekretariata JJP v tej smeri; in PODPIRAMO nadaljnje aktivno sodelovanje mladih pri izvajanju EUSAIR/JJP; zato POZIVAMO vse prihodnje predsedujoče države k nadaljnjemu razvoju in promociji mreže POPRI⁷ za mlade ter uporabi najboljših podjetniških idej, ki spodbujajo pametni, zeleni in trajnostni prehod v jadransko-jonski regiji.

8. SE ZAVEZUJEMO, da bomo še naprej spodbujali vključevanje civilne družbe, SMO NAKLONJENI zamisli slovenskega predsedovanja EUSAIR/JJP o podelitvi priznanja »vetrnica odličnosti⁸« in častnega naziva »ambasador makroregionalne strategije EU« ter SE STRINJAMO, da bi podelitev naziva lahko postala stalnica forumov EUSAIR.

9. POUDARJAMO vlogo nacionalnih parlamentov kot neposrednih predstavnikov ljudstva in PRIZNAVAMO pomen 17. konference predsednikov/predstavnikov parlamentov, ki jo je aprila organizirala Slovenija kot predsedujoča JJP in ki je v ospredje postavila razvijajočo se digitalno družbo s posebnim poudarkom na priložnostih in pasteh za mlajšo generacijo.

10. PONOVRNO POTRJUJEMO, da smo jasno zavezani smiselnemu upravljanju in ob tem poudarjamo pomen krepitve zmogljivosti, da se zagotovi učinkovito izvajanje EUSAIR, ter PONAVLJAMO, da mora biti v vseh sodelujočih državah v EUSAIR v okviru naslednjega programa transnacionalnega sodelovanja ADRION v obdobju 2021–2027 na voljo ustrezna upravljavska podpora.

11. OB UPOŠTEVANJU potrebe po reviziji akcijskega načrta EUSAIR, da se strategija prilagodi spremembam v njenem članstvu in za boljše odzivanje na sedanje izzive, vključno s tistimi, ki so posledica pandemije covida-19.

12. POZIVAMO, naj *Facility Point*⁹ še naprej zagotavlja pomoč za nemoteno izvajanje EUSAIR, dejavnosti za krepitev zmogljivosti, sodelovanje deležnikov, s posebnim poudarkom na mladih, komunikaciji in dialogu, da se omogoči nadaljnji napredek za vzpostavitev mrež organov upravljanja.

13. VESELI NAS pravočasno sprejetje prioriteten vsebin na izredni seji upravnega odbora 10. junija 2020. POZIVAMO vse sodelujoče države EUSAIR, ob podpori Evropske komisije, naj jih na najboljši možen način vključijo v svoje programske dokumente za obdobje 2021–2027 ter v celoti izkoristijo ustrezne mreže organov, ki sodelujejo pri upravljanju in načrtovanju, ustanovljene v ta namen. Poleg tega POZIVAMO upravni odbor EUSAIR, naj pozorno spremlja in skupaj z Evropsko komisijo oceni rezultate procesa vključevanja ter rezultate te ocene predstavi na naslednjem letnem forumu EUSAIR.

⁶ Manifest mladih za mlade za oblikovanje evropske politike sodelovanja, Evropska komisija, oktober 2020.

⁷ POPRI International (Podjetnost za prihodnost) je tekmovanje za najboljšo podjetniško idejo med mladimi iz devetih držav jadransko-jonske makroregije.

⁸ Kot je določeno v »Predlogu za izbirni postopek zmagovalca in postopku podelitve naziva »ambasador makroregionalne strategije 2021«, ki je bil predstavljen na 14. seji upravnega odbora 2. marca 2021.

⁹ »Podporna točka EUSAIR«, projekt, ki ga sofinancira INTERREG ADRION 2014–2020.

14. PONOVRNO POTRJUJEMO tradicionalno povezovalno vlogo JJP med vladami, regionalnimi akterji in forumi civilne družbe ter njihovimi mrežami kot dejavnika, ki je bistven v fazi izvajanja makroregionalnega mehanizma, V PREPRIČANJU, da je subsidiarnost ključno vodilo uspeha.

15. PRIZNAVAMO pomen povezav med sekretariati regionalnih organizacij za nadaljnji razvoj sinergij, izmenjavo izkušenj, najboljših praks in strokovnega znanja ter z zadovoljstvom SPREMLJAMO rezultate izvajanja Memoranduma o soglasju med izvršnim sekretariatom Srednjeevropske pobude (SEP) in Stalnim sekretariatom Jadransko-jonske pobude (JJP), podpisanega leta 2019, na podlagi katerega se je oblikoval skupni program za »Aktivne mlade državljane za trajnostni razvoj na območju SEP in JJP«.

16. POTRJUJEMO vlogo JJP kot »političnega sidrišča« EUSAIR in MENIMO, da so prizadevanja za fino uravnavanje njenih dejavnosti in struktur kot prispevek k ciljem strategije prinesla izjemne rezultate predvsem na področju okroglih miz JJP, ki zdaj dosledno sodelujejo s tematskimi usmerjevalnimi skupinami ter jim posredujejo predloge in priporočila civilne družbe.

17. ČESTITAMO Sloveniji za uspešno predsedovanje EUSAIR in JJP ter kljub težkim časom za številne dosežke, predstavljene v prilogah I in II k tej deklaraciji. Glede na bližajoče se predsedovanje Svetu Evropske unije SPODBUJAMO Slovenijo, naj še naprej zagovarja prispevek makroregionalnih strategij k širitvenemu procesu EU, Evropskemu zelenemu dogovoru, evropski digitalni preobrazbi do leta 2030 ter Gospodarskemu in naložbenemu načrtu za Zahodni Balkan.

18. Prihodnje predsedovanje JJP/EUSAIR od 1. junija 2021 do 31. maja 2022 PREDAJAMO Albaniji in ji sporočamo, naj uporabi vse razpoložljive instrumente, da vse sodelujoče države povede trajnostni družbeni, okoljski in gospodarski blaginji v regiji naproti.

PRIORITETNE VSEBINE EUSAIR 2021-2027, sprejete na 12. izrednem zasedanju upravnega odbora EUSAIR 10. junija 2020

STEBER I: MODRA RAST

- Krepitev vezi četvorne vijačnice (podjetja – univerze – javni sektor – civilna družba) na področjih pomorskih tehnologij in modrih biotehnologij za spodbujanje inovativnosti, poslovnega razvoja in prilagajanja poslovanja modri bioekonomiji.
- Spodbujanje trajnostnega pristopa, diverzifikacije in konkurenčnosti v ribištvu in ribogojništvu z izobraževanjem, raziskavami in razvojem, administrativnimi, tehnološkimi in marketinškimi akcijami, vključno s promocijo pobud za marketinške standarde in zdrave prehranske navade.
- Krepitev kapacitet in učinkovita koordinacija načrtovanja in lokalnih razvojnih aktivnosti za izboljšanje upravljanja z morjem in pomorstvom ter storitev modre rasti.

STEBER II: POVEZLJIVOST V REGIJI – PODSKUPINA TRANSPORT

- Jadransko-jonski multimodalni koridorji.

PILLAR II: POVEZLJIVOST V REGIJI – PODSKUPINA ENERGETSKA OMREŽJA

- Energetska omrežja in trg za zeleno jadransko-jonsko regijo.
- Integrirani koridorji zemeljskega plina in trg za jadransko-jonsko regijo.
- Razvoj in delovanje logistike za neposredno rabo utekočinjenega zemeljskega plina (LNG) kot čistega goriva za jadransko-jonsko regijo.

STEBER III: KAKOVOST OKOLJA

- Razvoj in implementacija jadransko-jonskega sub-regionalnega načrta v primeru nesreč na morju (ASOSCOPE).
- Varovanje in povečanje naravnih kopenskih habitatov in ekosistemov (PET HAB ECO).
- Spodbujanje trajnostne rasti jadransko-jonske regije z implementacijo celovitega upravljanja obalnih območij (ICZM) in pomorskega prostorskega načrtovanja (MSP) kakor tudi usklajeno poročanje (CFR) o celovitem upravljanju obalnih območij v skladu z barcelonsko konvencijo in ustrezno spremljanje in upravljanje morskih varovanih območij (ICZM & MSP).

STEBER IV: TRAJNOSTNI TURIZEM

- Razvoj mreže poslovanja in grozdov trajnostnega turizma: zeleno mapiranje jadransko-jonske regije – spodbujanje razvoja in dostopa do trga za odgovorne in trajnostne turistične destinacije in delovanje mikro, majhnih in srednjih podjetij v regiji EUSAIR.
- Raziskave in razvoj za boljše delovanje majhnih in srednjih podjetij in diverzifikacijo rasti (CULTOURAIR).
- Izobraževanje na področju turističnega poslovanja (poklicne in podjetniške veščine) (DES_AIR).
- Širitev turistične sezone na celo leto (CRUISAIR).
- Razvoj trajnostnih in tematskih kulturnih poti / povezovanje kulturnih poti v EUSAIR (AIR CULTURAL ROUTES).

Več informacij o prioritetnih vsebinah je dostopnih na spletni strani EUSAIR (https://www.adriatic-ionian.eu/wp-content/uploads/2020/06/EUSAIR-flagships-GB_F.pdf). Za dodatne podrobnosti se obrnite na nacionalne koordinatorje EUSAIR (<https://www.adriatic-ionian.eu/contacts/national-coordinators/>) ali in koordinatorje tematskih stebrov EUSAIR (<https://www.adriatic-ionian.eu/contacts/pillar-coordinators/>).

Slovensko predsedovanje EUSAIR 20-21

Strategija Evropske unije za jadransko-jonsko regijo, ki je bila oblikovana leta 2014 in tako postala tretja makroregionalna strategija v EU, zajema območje, na katerem živi 70 milijonov ljudi iz devetih različnih držav. Od teh so štiri države (Hrvaška, Grčija, Italija in Slovenija) članice EU, ostalih pet pa države kandidatke oz. potencialne kandidatke (Albanija, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Severna Makedonija in Srbija).

Jadransko-jonska regija je ena najbolj zanimivih turističnih destinacij na naši celini. Kar sedem od 30 najbolj obiskanih regij v Evropi se nahaja prav na tem območju. Obenem je bogata tudi z vidika kulturne dediščine, saj je v njej kar 15 % vseh evropskih znamenitosti, ki jim Unesco priznava izredno univerzalno vrednost.

Njena prednost je tudi v strateški legi, saj preko Sueškega prekopa omogoča do kar 3000 km krajšo povezavo na relaciji srednjeevropski trgi – Daljni vzhod. To zagotavlja izboljšano povezljivost med kopnim in morjem ter intermodalni prevoz ter povečuje konkurenčnost gospodarstev v notranjosti.

Strategija EU za jadransko-jonsko regijo naslavlja konkretne izzive regije z akcijskim načrtom, ki temelji na štirih medsebojno odvisnih programskih stebrih: modra rast, povezljivost v regiji, kakovost okolja in trajnostni turizem. Skupna prizadevanja vseh štirih so obvladovanje tveganja naravnih nesreč, blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. Poleg pomorske razsežnosti načrt vključuje tudi zaledje.

Podporna točka EUSAIR (*Facility Point*)

Podporna točka EUSAIR *Facility Point* (v nadaljevanju *Facility Point*), ki je nastala pod okriljem programa INTEREG ADRIION 2014–2020, je strateški projekt za lažje usklajevanje in koordinacijo Strategije EU za jadransko-jonsko regijo, ki deluje v vseh državah. Vodilni partner je Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, slovensko delovanje v strategiji pa podpira Občina Izola. Projekt naslavlja skupne izzive regije in krepi sodelovanje deležnikov za ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo.

Upravnemu odboru EUSAIR, tematskim usmerjevalnim skupinam in vsem zainteresiranim deležnikom je v pomoč pri poenostavitvi javne administracije, reševanju skupnih prednostnih nalog ter izvedbi akcijskega načrta. Obenem skrbi tudi za čim večjo vključenost vseh vpletenih v izvedbene procese.

Strateški projekt EUSAIR *Facility Point* je preplet treh razsežnosti:

- **mesto sodelovanja:** platforma za vse deležnike in administracijo EUSAIR za skupno obravnavanje vseh izzivov makroregije;
- **dostop do znanja:** znanje o makroregionalnem območju, vse o dobrih praksah, širjenje lastnih izkušenj;
- **dostop do informacij:** priložnosti financiranja za relevantne projekte, udeležba na dogodkih EUSAIR in vse ostale informacije glede EUSAIR.

Prioritete slovenskega predsedovanja EUSAIR 20-21

Slovenija je predsedovanje Strategiji EU za jadransko-jonsko regijo prevzela od Republike Srbije 1. junija 2020 in ji predsedovala do vključno 31. maja 2021. Enoletni mandat je potekal hkrati s predsedovanjem Jadransko-jonski pobudi. Skupni cilj je bil čim hitrejše okrevanje po pandemiji covid-19 in prihodnji razvoj regije.

Z namenom izboljšanja kvalitete življenja na obalnih območjih in v zaledju si je Slovenija za čas predsedovanja EUSAIR kot ključno nalogo zadala **zeleno povezljivost**. V tem obdobju so nosilci EUSAIR oblikovali številne konkretne ureditve ter uveljavili režime ob upoštevanju ekosistemskih storitev obale in morja na celotnem območju EUSAIR, s poudarkom na eko-regiji Jadran. »*Zeleno mora biti tudi okrevanje po krizi zaradi pandemije covid-19*«, so zapisali v zavezah ob pričetku predsedovanja.

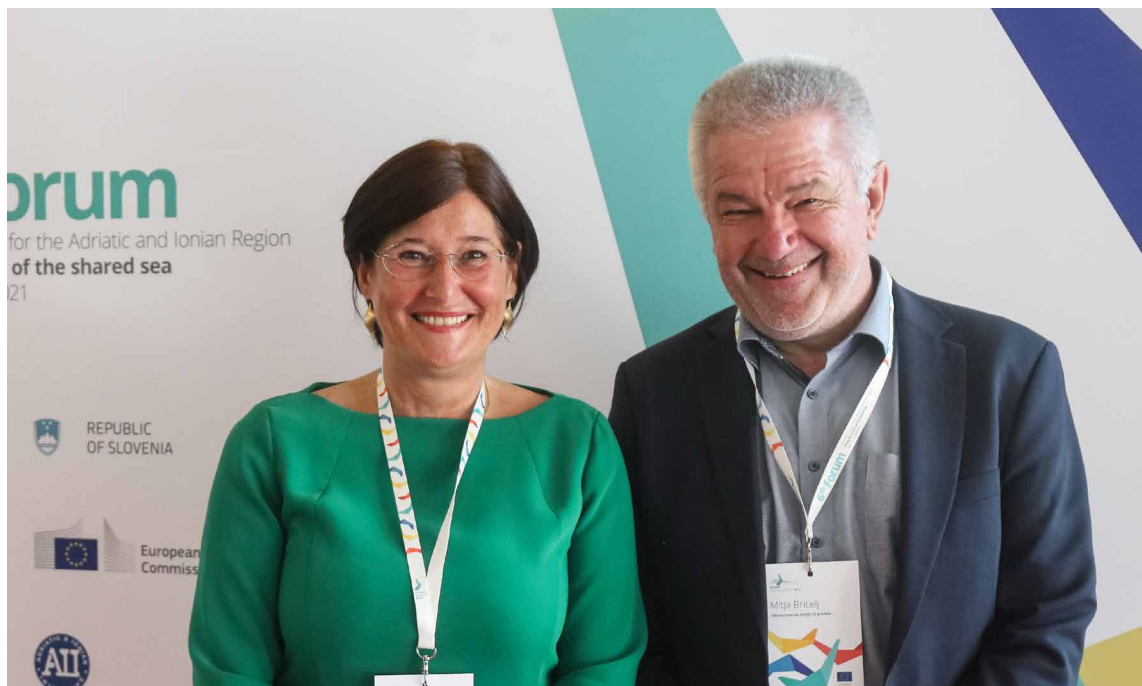
Druga prioriteta predsedovanja EUSAIR 20-21 je **nadaljevanje širitvenega procesa EU na Zahodni Balkan** in začetek pristopnih pogajanj z Albanijo in Severno Makedonijo, ki s svojo geografsko lego krepi notranjo povezanost v regiji.

Posebne pozornosti je bilo deležno tudi **področje krepitve kompetenc in komuniciranja** s ključnimi deležniki EUSAIR ter mladimi. Slovenija je namreč doslej velik del svojih aktivnosti namenila prav tem vsebinam, tokrat pa je izdatno izkoristila priložnosti, ki jih ponuja upravljanje *Facility Point*.

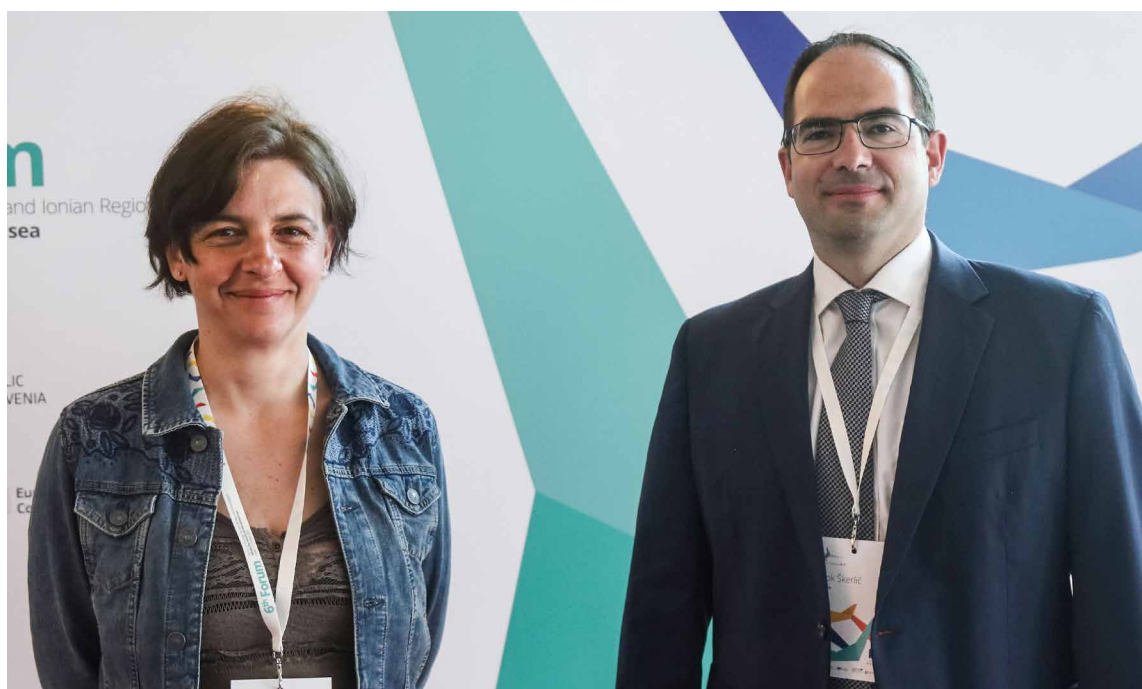
Strateški projekt podporne točke EUSAIR vodi **Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko** (SVRK). **Občina Izola** kot slovenski projektni partner nudi podporo nacionalnim članom tematskih usmerjevalnih skupin s posebnim poudarkom na stebru Kakovosti okolja. Preko Javnega zavoda za spodbujanje podjetništva in razvojne projekte Občine Izola (JZP) so bili vpeti v priprave konceptov strateških makroregionalnih projektov, spremljanje, poročanje ter evalvacijo stebra Kakovost okolja kot tudi v podporo deležnikom na področju drugih treh programskih stebrov strategije.

Ključno vlogo pri izpolnjevanju zastavljenih ciljev slovenskega predsedovanja EUSAIR 20-21 je imelo **sodelovanje z Evropsko komisijo** za zagotavljanje ustreznih finančnih sredstev in umeščanje dogovorjenih strateških makroregionalnih aktivnosti v kohezijske in predpristopne programe EU za obdobje 2021-2027.

Kdo je kdo med slovenskim predsedovanjem EUSAIR 20-21?

Andreja Jerina, Mitja Bricelj

Staša Mesec, Iztok Škerlić

MAG. ANDREJA JERINA

*nacionalna koordinatorka makroregionalnih strategij EU,
Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije*

V času slovenskih pristopnih pogajanj je bila Andreja nacionalna koordinatorka predpristopne pomoči EU. Bila je odgovorna za vzpostavitev nacionalnega sistema upravljanja z zunanjo pomočjo in pogajanj glede finančnih sporazumov s Evropsko komisijo. Po vstopu Slovenije v EU je kot vodja organa upravljanja s strukturnimi in kohezijskimi skladi skrbela za nacionalno koordinacijo in finančno upravljanje sredstev EU.

Kot vrhovna državna revizorka na Računskem sodišču Slovenije je vpeljala prve revizije porabe iz proračuna EU v Sloveniji. Med gospodarsko in finančno krizo je bila kot državna sekretarka odgovorna za razvoj in evropske zadeve; koordinirala je nacionalne protikrizne ukrepe, vključno s prehodom na programski proračun. Aktivno je sodelovala v procesu širitve EU ter pri pogajanjih o članstvu z državami kandidatkami. Leta 2018 je bila visoka svetovalka EU za razvojno pomoč v Moldaviji. Trenutno je zaposlena na Ministrstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije kot nacionalna koordinatorka vseh treh makroregionalnih strategij EU, v katerih sodeluje Slovenija.

STAŠA MESEC

*vodja strateškega projekta podporne točke EUSAIR
Facility Point, Služba Vlade RS za razvoj in evropsko
kohezijsko politiko*

Z izkušnjo življenja tik ob meji in ob svoji veliki družini Staša razume, da je prihodnost v naših rokah in odvisna od naše sposobnosti sodelovanja. Zato je leta 2016 z veseljem sprejela izziv vodenja strateškega projekta EUSAIR Facility Point, ki nudi podporo delovanju jadransko-jonske makroregionalne strategije. Njena vizija je usmerjena v aktivnosti, ki z inovativnimi, svežimi idejami prispevajo k zaupanju tako znotraj ožje ekipe projektne partnerstva kot med vsemi deležniki v regiji. Po srcu in profesiji je geografinja, regionalna planerka, od leta 2002 zaposlena na Službi Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko na različnih področjih razvojnih politik.

DR. MITJA BRICELJ

*koordinator EUSAIR stebra III Kakovost okolja,
Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije*

Dr. Mitja Bricelj je geograf, ki se je najprej preizkusil v novinarskih vodah. Zaradi ljubezni do geografije je svojo pot nadaljeval kot raziskovalec na Inštitutu za geografijo Univerze v Ljubljani. Od leta 1990 je zaposlen na Ministrstvu za okolje in prostorsko načrtovanje. Od 1993 do 1997 je bil direktor Uprave RS za varstvo narave, organa v sestavi Ministrstva za okolje in prostorsko načrtovanje, od 1993 dalje pa je nacionalni koordinator Barcelonske konvencije o varstvu Sredozemskega morja in obale, ki je pravna podlaga za izvajanje Mediteranskega akcijskega plana (MAP/UNEP). V obdobju 2001-2003 je bil tudi član biroja konvencije. Med drugim opravlja tudi funkcijo predsednika Zveze geografskih društev Slovenije ter je ustanovitelj in vodja projekta *Slovenija – vodna učna pot Evrope*.

MAG. IZTOK ŠKERLIČ

*Javni zavod za spodbujanje podjetništva in razvojnih
projektov Občine Izola, slovenski projektni partner
podporne točke EUSAIR Facility Point*

Iztok Škerlič je magister podjetniških znanosti. Vso svojo energijo preko podjetniških projektov usmerja v ohranjanje tako kulturne kot naravne dediščine slovenske Istre.

Svoje talente je brusil v Univerzitetnem raziskovalnem centru Primorska, štiri leta je vodil Inkubator Primorske, nato pa pot nadaljeval v Službi Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko kot vodja Skupnega tehničnega sekretariata za Slovenijo in Italijo. Leta 2016 je sprejel izziv vodenja Javnega zavoda za spodbujanje podjetništva in razvojnih projektov Občine Izola, v okviru katerega vodi še slovenskega partnerja strateškega projekta podporne točke EUSAIR Facility Point.

Časovnica 2020

maj

26. maj – 1. junij
Predstavitev prioritarnih vsebin (*flagships*) po stebrih organom upravljanja in deležnikom EUSAIR.

27. maj
Videokonferenca **ministrov EUSAIR in zasedanje Jadransko-jonskega sveta.**
Prevzem predsedovanja od Republike Srbije.

junij

5. – 6. junij
Druga mednarodna konferenca Društva učiteljev geografije Slovenije »Podnebne spremembe«, Štanjel.

10. junij
Izredno 12. zasedanje upravnega odbora EUSAIR
Dogovor o **prioritetnih vsebinah** EUSAIR ter njihovem vključevanju v Evropske strukturne in investicijske sklade (ESIF) ter strateške dokumente za predpristopno pomoč (IPA) EU za obdobje 2021–2027. Za nosilno temo slovenskega predsedovanja so bile v skladu z Evropskim zelenim dogovorom izbrane okoljske vsebine. Poseben poudarek je bil namenjen mladim.

avgust

31. avgust
Strateški forum Bled

september

9. september
EuroScienceOpen Forum (ESOF)

14. – 25. september
Teden sredozemske obale in makroregionalnih strategij EU.
Tradicionalno srečanje je postalo prvi tovrstni redni letni dogodek na evropski ravni. Podrobneje na straneh 24–30.

16. september
V okviru Tedna sredozemske obale in makroregionalnih strategij EU je potekalo **3. skupno zasedanje TRIA predsedstev vseh štirih makroregionalnih strategij.** Razprava o najboljših rešitvah za spremljanje in evalvacijo procesa umeščanja in smiselne upravljanja.

17. september
13. seja upravnega odbora EUSAIR

Pojasnilo kratic

ARSO – Agencija Republike Slovenije za okolje | **DG Near** – The Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations / Generalni direktorat za sosesčino in širitvena pogajanja | **DG Regio** – Directorate-General for Regional and Urban Policy / Generalni direktorat za regionalno in urbano politiko | **EIP** – Economic and Investment Plan / Gospodarski in naložbeni načrt | **EK** – Evropska komisija | **EMMF** – European Maritime and Fisheries Fund / Evropski morski in ribiški sklad | **ESI** – European Stability Initiative / Evropska pobuda za stabilnost | **EUSAIR** – EU Strategy for Adriatic-Ionian Region / Strategija EU za jadransko-jonsko regijo | **EUSALP** – EU Strategy for Alpine Region / Strategija EU za alpsko regijo | **EUSBSR** – EU Strategy for the Baltic Sea Region / Strategija EU za baltsko regijo | **EUSDR** – EU Strategy for the Danube Region / Strategija EU za donavsko regijo | **FP** – EUSAIR Facility Point / Podporna točka | **GB** – Governing board / upravni odbor (UO) | **ICZM** – Integrated Coastal Zone Management / celovito upravljanje obalnih območij | **IPA** – Instrument for Pre-Accession Assistance (Instrument za predpristopno pomoč) | **JJP** – Jadransko-jonska pobuda | **JZP** – Javni zavod za spodbujanje podjetništva in razvojnih projektov Občine Izola | **MA** – Managing Authority / organ upravljanja (OU) | **MOP** – Ministrstvo za okolje in prostor | **MS** – Member state / država članica | **MSP** – Maritime Spatial Planning / pomorsko prostorsko načrtovanje (PPN) | **MRS** – makroregionalne strategije | **MZZ** – Ministrstvo za zunanje zadeve | **NK** – nacionalni koordinator | **OP** – operativni program | **PS** – partnerski sporazum | **PPN** – pomorski prostorski načrt | **PT** – Podporna točka EUSAIR Facility Point | **SPS** – Strategija pametne specializacije | **SVRK** – Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko | **TSG** – Thematic Steering Group / tematska usmerjevalna skupina | **TSO** – Teden sredozemske obale | **WB** – Western Balkan / Zahodni Balkan (ZB)

12. – 15. oktober

Evropski teden mest in regij

EUSAIR se je predstavila kot »edina makroregionalna strategija, ki jo upravljajo vse države v regiji, ne glede na njihov politični status, kar predstavlja unikum evropskega integracijskega orodja.« Razlikuje se tudi v načinu vodenja štirih tematskih stebrov. Za vsak steber sta namreč zadolžena dva koordinatorja: predstavnik države članice EU in predstavnik nečlanice. Pohvale vredni so naraščajoče članstvo, edinstvena upravljavska podpora in močna politična volja za oblikovanje skupnih zavez. Vse sodelujoče države EUSAIR imajo nacionalne projektne partnerje v strateškem projektu EUSAIR *Facility Point*. Projektni partnerji imajo razvito institucionalno zmogljivost za delovanje v skladu s politikami EU, zaradi česar lahko izvedejo tudi najzahtevnejše projekte, kakršno je predsedovanje EUSAIR.

Spremljanje umeščenosti makroregionalnih projektov. »Dogovor o prioritetnih vsebinah je pomemben korak, vendar šele prvi. Tokrat smo pravočasni, da pridobimo ustrezne usmeritve za proces umeščanja makroregionalnih strategij. Ključnega pomena je sedaj spremljanje procesa umeščanja«, je izpostavila mag. Andreja Jerina.

EUSAIR kot laboratorij**Nove Evrope: makroregionalne strategije spodbujajo evropsko integracijo.**

Upravljavska struktura makroregionalnih strategij je generična, konteksti pa so različni. Zato vse štiri strategije družijo skupno jedro in številne podobnosti zaradi ozemelj, ki jih pokrivajo. Vse štiri prispevajo delujoča omrežja v širšem evropskem prostoru (onstran EU), ki se zaradi vzajemnega zaupanja in razumevanje lažje dogovorijo o skupnih dejavnostih.

15. – 16. oktober

Interreg letno srečanje ob

30. obletnici. Če želimo graditi na komplementarnostih, moramo preseči ločevanje med programi: zato potrebujemo redno prečno izmenjavo med programi, da najdemo sinergije in delujemo usklajeno in harmonizirano. Le tako lahko s financiranjem programov ustvarimo vrednost za javna sredstva!

6. november

Virtualna konferenca »**Preteklost, sedanost in prihodnost Interreg MED programa in upravljanja v Sredozemlju**«. Premislek o možnih prispevkih Interreg MED programa 2021-2027 k različnim tematskim stebrom EUSAIR in iskanje konkretnih načinov za usmerjanje transnacionalnih (na ravni MED) rezultatov k prioritetam EUSAIR.

Časovnica 2021

januar

28. – 29. januar

5. forum EUSAIR, Beograd, Srbija. Z razumljivo prilagodljivostjo zaradi pandemije covida-19 je 5. forum pod srbskim predsedstvom potekal šele januarja 2021, že v času slovenskega predsedovanja. Virtualnega dogodka se je udeležilo preko 800 udeležencev, ki so prisluhnili vsebinam o zeleni preobrazbi, digitalizaciji regije in temu, kako se skupaj lotiti krize zaradi pandemije covid-19, s poudarkom na okrevanju kulturnih in kreativnih industrij v regiji. V osrčju dvodnevne programa je bilo vprašanje širitve EU na Zahodni Balkan in prispevek držav, ki sodelujejo v EUSAIR, k bolj zeleni prihodnosti regije.

februar

14. februar

Prvi del **14. seje upravnega odbora EUSAIR**

marec

5. marec

Teden makroregionalnih strategij EU. Evropska komisija ga je skupaj z izvajalci makroregionalnih strategij pripravila v virtualni obliki. Slovenija je v vlogi predsedujoče organizirala razpravo o prispevku jadransko-jonske (EUSAIR) in donavske (EUSDR) makroregionalne strategije k izvajanju Gospodarskega in naložbenega načrta (EIP) za Zahodni Balkan.

Predstavniki EUSAIR, EUSDR, Evropske komisije in nacionalni IPA-koordinatorji so preverjali, ali lahko strateške prioritete dveh makroregionalnih strategij, financirane s sredstvi IPA, privedejo do hitrejši uresničitve Gospodarskega in naložbenega načrta za Zahodni Balkan. Ozemlje ju družijo, cilj je jasen – zato sta ravno makroregionalni strategiji s strateškimi prioritetami in vzpostavljenimi omrežji sodelovanja najboljše orodje za doseg tega cilja.

Dialog z mladimi. Za javnost odprt dogodek je pregledal dejavnosti makroregionalnih strategij, namenjene aktivaciji mladih. Slovenija je s Primorskim tehnološkim parkom in EUSAIR *Facility Point* predstavila načrte za sodelovanje z mladimi, vključno z novo mrežo tehnoloških parkov v vseh državah jadransko-jonske regije. Primorski tehnološki park je člane izobrazil za delo z mladimi (14-29 let) ter za razvoj podjetniškega razmišljanja.

S projektom POPRI je več kot tisoč izobraževalnih ustanov in več kot tisoč mentorjev sodelovalo z več tisoč mladimi iz regije pri razvoju podjetniških idej. Najboljše med njimi so bile predstavljene na 6. forumu EUSAIR. Slovenija je predstavila pobudo, da bi program »POPRI powered by EUSAIR« postal sestavni del vseh prihodnjih predsedovanj in letnih forumov EUSAIR, vključno s finančno podporo. Dogovorili so se tudi, da bodo poskusili zagotoviti poglobljeno in koordinirano aktivacijo mladih v vseh štirih makroregionalnih strategijah. Z mladimi bo potekal tudi trajen dialog o aktualnih temah v regiji.

Zasedanje TRIA predsedstev vseh štirih makroregionalnih strategij je gostilo francosko predsedstvo EUSALP. V središču razprave je bila ocena napredka pri umeščanju prioritet makroregionalnih strategij v dokumentacijo za programsko obdobje 2021-2027 ter pilotni projekt izobraževanja makroregionalnih učiteljev.

Drugi del **14. seje upravnega odbora EUSAIR** je bil izveden kot del Tedna makroregionalnih strategij EU.

15. april **Nacionalni, čezmejni in transnacionalni programi srečajo EUSAIR**

Različne programe, dejavne na določenem ozemlju, so povabili, da predstavijo možne prispevke k prioritarnim vsebinam EUSAIR tako z nacionalne kot čezmejne in transnacionalne perspektive. Dogodek je bil uvod v daljši proces, saj so deležniki naklonjeni dolgoročnemu sodelovanju. Izmenjava in sodelovanje med organi upravljanja je vsekakor način vzajemnega konstruktivnega učenja, ki koristi vsem vpletenim.

10. – 12. maj **6. forum EUSAIR in 6. ministrsko zasedanje Sveta Jadransko-jonske pobude / EUSAIR**

Vsebinski zaključek slovenskega predsedovanja ter priložnost za predstavitev vseh izvedenih aktivnosti v minulem letu. Podrobneje na straneh 44-75.

25. maj
15. seja upravnega odbora EUSAIR. Dosežen dogovor o prihodnjih nalogah EUSAIR *Facility Point*, ki služi kot prispevek k dokumentaciji v pripravi delovne skupine ADRION.

Uvod v Priročnik za prepoznavanje in načrtovanje zelene infrastrukture

Državljeni si v sedanjih okoliščinah želijo zdravega okolja bolj kot kadarkoli. Pandemija covid-19 je ljudi ponovno približala naravi in iskanju zavetja na zelenih površinah, tako na deželi kot v urbanih okoljih. Hkrati pa je postalo še bolj jasno, kako krhka je narava in kako pomembno je, da storimo vse za njeno zaščito.

Zelene infrastrukture so ključni element pri aktivnostih v to smer in zavstavitvi prevelike izgube biodiverzitete. Prinašajo velike koristi in življenjsko pomembne storitve ljudem, družbi in naravi.

V regijah, kjer številne politične meje ustvarjajo administrativne in fizične ovire varovanju narave in biodiverzitete, sta skupno načrtovanje in izvedba zelenih infrastruktur ključna za preprečitev izgube biodiverzitete.

Makroregionalne strategije ponujajo idealen okvir za koordinacijo politik v nekaterih evropskih regijah. Omogočajo harmonizirano izvedbo relevantne zakonodaje in politik EU tako v sodelujočih državah članicah kakor tudi v državah kandidatkah oziroma potencialnih kandidatkah, s čimer lajšajo usklajevanje s pravnim redom EU in praksami v tem sektorju. Še posebej prispevajo k izvedbi Evropskega zelenega načrta, vključno s Strategijo za biotsko raznovrstnost do leta 2030 (COM(2020) 380 konč.), usklajeno s potrebami določenega ozemlja, ki prečka več meja.

Da bi podprla prizadevanja EUSAIR in EUSDR pri razvoju zelene infrastrukture, je Evropska komisija financirala študijo v okviru EPPA (Okoljski partnerski program za širitev EU) na Zahodnem Balkanu, ki je identificirala varovana območja visokega čezmejnega pomena in raziskala stopnjo obstoječih kopenskih povezav med njimi. Študija, ki je bila zaključena konec leta 2020, prispeva k Strategiji za biotsko raznovrstnost do leta 2030 ter k vzpostavitvi koherentne transevropske naravne mreže kakor tudi z izvedbi načrta EU za ohranjanje narave v regiji.

Priročnik za prepoznavanje in načrtovanje zelene infrastrukture je hvalevredna pobuda, ki gre natanko v tej smeri, zato smo trdno prepričani, da je lahko dobra osnova za načrtovanje učinkovite mreže zelene infrastrukture v okviru makroregionalnih strategij EU.

Jean-Pierre Halkin

vodja Oddelka za makroregije, nadnacionalno, medregionalno in zunanje sodelovanje ter širitev, Generalni direktorat za regionalno in urbano politiko, Evropska komisija

»Ko zjutraj pridem na delo, me razveseli vodomec«

Intervju s **Klavdijem Godničem**,
direktorjem SOLINE Pridelava soli d. o. o.

Aktivne soline so primer sožitja med gospodarsko dejavnostjo, turizmom in naravovarstvenimi potrebami. Kakšno tveganje so intenzivne podnebne spremembe za to sožitje?

Podnebne spremembe predstavljajo čedalje večje tveganje tako za pridelavo soli kot za sam krajinski park: če ne bomo mogli več pridelovati soli, s tem ogrozimo tudi vse rastline in živali, ki domujejo pri nas.

Prvi izziv nam predstavlja dvigovanje morske gladine. Oseke in plime so višje, celoten sistem Sečoveljskih solin pa je zaprt sistem. V primeru dežja se vsa deževnica, ki se zadrži v krajinskem parku, izpusti po principu prostega pada. Ker pa so oseke čedalje višje, je padec vode manjši oziroma manj vode izteče iz zaprtega sistema v enakem časovnem obdobju. Količine sladke vode se sicer v primerjavi s preteklostjo čez leto ne spreminjajo; kar opažamo je, da dežuje bolj intenzivno. To podaljša število dni, potrebnih, da izpustimo vso vodo iz sistema.

Soline se tako sušijo tudi do pet dni več. V tem času lahko pride do poškodb solnih polj in sladkoljubnih rastlin. Posledično je pridobivanje soli težje, spreminja pa se tudi slika celotnega krajinskega parka.

Imajo pri nekaj zadnjih slabših letinah soli ključno vlogo podnebne spremembe? Se jim sploh lahko zoperstavljate na mikro-lokalni ravni? Kaj za soline predstavlja dvig morske gladine?

Obdobja pridelave soli so krajša. V zadnjih desetih letih smo v povprečju pridelali 2.000 ton soli letno, leta 2013, ko je bila izjemna letina, celo 5.000 ton soli. Že predlani smo padli na 1.200 ton, lani pa smo pridelali le še 800 ton soli.

Letos ne sprejemamo novih kupcev. Če bomo beležili še dve-tri slabe letine, jo bomo težko ponudili trgu. Nekatere blagovne znamke so zelo odvisne od nas, saj na svojih izdelkih uporabljajo naš logotip. V primeru, da jim ne bomo mogli dobaviti soli, bodo prisiljeni spremeniti celoten postopek proizvodnje. Na primer pršutarna Lokev, Kodila, Ljubljanske mlekarne ... Tudi večjim trgovskim verigam že dobavljamo omejene količine soli.

V veliko pomoč nam je država, ki je v lanskem letu sprejela ambiciozen načrt o zaščiti krajinskega parka z zaledjem. Obnovili in zvišali se bodo čelni morski nasipi, oba bregova reke Drnice, levi breg Jernejevega kanala, leta 2024 bo sledil še dvig desnega brega reke Dragonje. S temi posegi bo krajinski park zaščiten pred dvigovanjem morske gladine za nadaljnjih 50 let.

Obenem smo pričeli prilagajati tudi notranjo strukturo parka in sicer s poglobljanjem jarkov, da povečamo pretočnost, ter dvigovanjem robnih jarkov, da zmanjšamo možnost poplav. V naslednjih treh letih načrtujemo tudi izgradnjo električnega črpališča, vključno z obnovo že obstoječega, kar nam bo omogočalo krajša obdobja praznjenja solin ter podaljševanje pridelovalne sezone soli. To bo izboljšalo tudi pogoje bivanja za naše ptice in rastline.

Sicer pa smo aktivni tudi v slovenskem konzorciju ZOP (zaščitena označba porekla) kot tudi v evropskem združenju pridelovalcev nerafinirane soli, kjer skušamo zaščititi svoje lokalne interese v zelo globalnem poslovnem svetu.

Kako ohranjate biotsko raznovrstnost tipičnega solinarskega ekosistema? Katere od aktivnosti, ki jih izvajate na področju trajnostnega razvoja, ocenjujete za najbolj dolgoročno pomembne?

Za ohranjanje biotske raznovrstnosti v našem krajinskem parku sta v teku dva projekta. Prvi poteka pod okriljem Ministrstva za okolje in prostor v okviru podnebne programa in je namenjen zmanjševanju ogljičnega odtisa ter prilagoditvi notranje strukture parka. Vzporedno pa potekajo aktivnosti po državnem prostorskem načrtu za zviševanje čelnih nasipov in ključnih vodotokov.

Ključnega pomena za zaščito našega mokrišča in celotnega obalnega območja je, da se dolgoročno ustavi dvigovanje morja, ki je posledica čedalje toplejšega ozračja. To pa je globalni izziv.

Krajinski park Sečoveljske soline je dom številnih ptic. Natančnega popisa in ovrednotenja so deležne vrste ptic, za katere je bilo opredeljeno posebno območje varstva (Natura 2000). Koliko je teh vrst? In na katero ste še posebej ponosni, da si je izbrala za dom ravno naše, slovenske soline?

Pri nas domuje preko 300 vrst ptic. Od leta 2003 spremljamo pogoje za njihovo bivanje v Krajinskem parku Sečoveljske soline in razmere se tako za ptice kot ostale živali in rastline vztrajno izboljšujejo.

Z evropskimi projekti smo na Fontaniggah, naravovarstvenem območju, kjer ni več aktivne pridelave soli, zgradili kar nekaj okopnin, manjših dvignjenih otočkov, kjer lahko gnezdijo. Skrbimo, da jim ustvarimo dodatna bivališča.

Odkar je bil sprejet upravljalški načrt, se je število ptic povečalo. Če so zime toplejše, nekatere niti ne odletijo. Kdaj opazimo tudi kakšno novo vrsto. Sicer pa nismo zaznali, da bi podnebne spremembe vplivale na menjavo ali celo izginotje katere od vrst.

Osebnost mi je najbolj zanimiva ptica polojnik. To je ptica z najdaljšimi nogami glede na trup. Ko zjutraj pridem na delo, me razveseli tudi vodomec. To je majhen ptič, ki ima nenavaden način lova. Potem imamo tu še cel kup čapelj ter močvirsko sklednico, ki ima pri nas največje prebivališče v državi, na kar smo zelo ponosni.

Na Fontaniggah izvajamo opazovanje ptic, skupaj z naravorastveniki organiziramo tudi obročkanje. Skratka, imamo kar nekaj aktivnosti, da delimo pestrost našega ekosistema z obiskovalci.

Temeljna usmeritev slovenskega turizma je trajnostni razvoj. Kako se vaš center Thalasso Spa Lepa Vida umešča v nacionalno strategijo? Kakšne so po vašem mnenju prednosti trajnostnih turističnih produktov? Koliko slovenski potrošnik ceni trajnostne turistične produkte?

Thalasso Spa se nahaja v krajinskem parku. Pri gradnji smo zaradi Nature 2000 upoštevali vrsto omejitev. Vse je praktično narejeno iz lesa in postavljeno na pilotih. Tako voda kot vse odplake so preko tlačnih črpalk speljane iz parka, tako da nobena odplaka ne ostane v termah, temveč gre v morje. V bazenih ne uporabljamo klora, celotna bazenska tehnologija je prek interneta vodena iz Nemčije. Gre za tehnologijo, ki je na ravni ozona, brez kemikalij.

Poleg tega imamo še številne druge omejitve. Do term, ki se razprostirajo na kar 4.000 m² na zelo odmaknjem delu solin, lahko dostopate le z električnim avtomobilčkom, ki vas pričaka na recepciji. Druga možnost je dostop po reki Drnici, kar je še lepše, in nato peš po morski poti do term. Poleg tega imajo terme tudi omejitve števila gostov. Imamo le 55 garderobnih omaric.

Zaradi pandemije smo v lanskem letu lahko odprli šele meseca junija. Prepričani smo bili, da bo to katastrofalna sezona. Do tedaj so terme namreč obiskovali pretežno tuji gostje – kar 85 % v primerjavi s 15 % domačih gostov. Bili smo prijetno presenečeni: struktura gostov se je v trenutku spremenila v 85 % domačih in 15 % tujih gostov.

Zaradi omejitev smo imeli popolnoma razprodano! Ljudje so začeli ceniti turizem, ki sobiva z naravo, radi so zunaj. Ni me strah za naprej, saj opažamo, da ljudje kupujejo darilne bone tudi čez zimo.

Upravljate s 700-letno tradicijo in tremi blagovnimi znamkami, Piranskimi solinami, Krajinskim parkom Sečoveljske soline in Lepo Vido. Katero je pandemija covid-19 najbolj zaznamovala in zakaj?

Pandemija covid-19 je prizadela vse točke našega poslovanja razen term. Obiskovanje parka se je praktično ustavilo. Tudi potrošnja soli se je zmanjšala, le terme kot turistična zanimivost so ostale na pandemijo imune.

Največji šok so bile naše trgovine v starih mestnih jedrih, ki so med turisti zelo priljubljene. Kozmetiko in sol smo sicer lahko prodajali, a nam je zaradi manjšega obiska turistov prodaja padla za kar 60 %.

Naša paradna konja, proizvodnja in prodaja soli, sta v času pandemije ustvarila minus. Drugi udarec je bil upad obiska parka. Večina turistov, ki obiščejo slovensko obalo, pa tudi obiskovalci Postojnske jame, v večini pridejo tudi k nam. V svetu smo namreč prepoznani kot eno najbolj zaščitenej mokrišč. Zaprte pa so bile tudi šole. Zaprti so bili vrtci, hoteli, ki so eni izmed naših največjih odjemalcev soli.

Imate izkušnje z mnogimi evropsko financiranimi projekti (*Climaparks, Habit-Change, Saltpark ...*). Kateri med njimi je najboljši primer dobre prakse, ki bi bil lahko zanimiv za partnerje iz drugih držav jadransko-jonske regije?

Izpostavil bi tri evropske projekte, na katere smo še posebej ponosni. Največji projekt je bil večletni evropski projekt LIFE, katerega cilj je bil zaščita močvirskih habitatov. Ko sem se pridružil podjetju leta 2012, po cesti ni bilo mogoče dostopati do upravne stavbe, ki se nahaja v samem središču solin. Cesta je bila praktično zalita in nismo mogli odvažati soli. Z aktivnostmi projekta LIFE smo soline zaščitili pred nadaljnjim propadom. Zgradili smo kar nekaj čelnih nasipov in zapornice za uravnavanje vode.

Pred tremi leti smo s projektom norveškega mehanizma *Cars Out* zaprli celoten park za promet in tako prispevali k manjšemu ogljičnemu odtisu ter uvedli elektrifikacijo. Pred tem so se namreč vsi zaposleni in najemniki solnih polj v soline pripeljali z avtomobili. Danes vsi, vključno s turisti, parkirajo pred parkom. Ta projekt je spremenil tudi miselnost ljudi. S projektom *Saltworks* pa smo uredili habitate za ptice.

V jadransko-jonski regiji imamo vsi podobne podnebne izzive, denimo ohranjanje mokrišč oziroma predelov povezanih z morjem, saj se morje povsod enako dviguje. Nekatere soline na Jadranu, pa tudi v Italiji, ki pridelujejo sol ročno, propadajo. Dobrodošla bi bila revitalizacija proizvajalcev nerafinirane soli, ki ne gre skozi industrijski postopek. Ta je veliko bolj kvalitetna. Je manj slana in vsebuje več kalcija.

Teden sredozemske obale in makroregionalnih strategij EU

Izola 2020

Iz lokalne pobude je zgodba Tedna sredozemske obale in makroregionalnih strategij EU (TSO) prerasla v odmeven mednarodni dogodek, ki vsako leto pritegne vedno večje zanimanje članic in nečlanic EU, od Baltika preko Alp in Podonavja do Jadranskega in Jonskega morja. Že peti TSO je svoja vrata odprl 15. septembra 2020 v Izoli. Navkljub zapletenim epidemiološkim razmeram so organizatorji izbrali štiri aktualne izzive evropskega prostora in večino dogodkov izpeljali virtualno. Obsežen program TSO 2020 je temeljil na prioriteth vsehbinah EUSAIR za obdobje 2021-2027, ki so bile potrjene le nekaj dni po tem, ko je Slovenija prevzela predsedovanje EUSAIR.

Na slavnostni otvoritvi, ki je potekala v palači Manzioli, je župan Občine Izola **Danilo Markočič** pozdravil vse prijatelje in ustvarjalce TSO. Poudaril je, da je teden prvi večji dogodek v okviru slovenskega predsedovanja jadransko-jonski regiji in z njim povezanih vsebin, ki bodo kreirale prihodnost več kot 70 milijonom prebivalcev regije.

»Evropska komisija je že pred časom prepoznala dobro opravljeno delo Izole pri pripravi okoljskih projektov in občini zaupala pripravo delavnice o Zelenem dogovoru v okviru TSO 2020,« je povedal **mag. Iztok Škerlič**, direktor Javnega zavoda za spodbujanje podjetništva in razvojne projekte Občine Izola, slovenskega projektnega partnerja podporne točke EUSAIR.

Predstavniki Evropske komisije v Sloveniji **dr. Zoran Stančič** je poudaril pomen dosedanjih dosežkov makroregionalnih strategij. *»Prav ti odmevni dosežki so odločilno prispevali k temu, da je minulega februarja Evropska komisija prvič v Bruslju gostila srečanje vseh štirih makroregionalnih strategij EU,«* je še poudaril.

Mag. Andreja Jerina, nacionalna koordinatorica makroregionalnih strategij EU, je izpostavila celovito okrevanje Evrope po pandemiji covida-19 s skupnim oživljanjem turizma in gradnjo zelene infrastrukture: *»Vsestranske krepitve odpornosti EU, na primer glede proizvodnje hrane, si ni mogoče zamisliti drugače. Na tem torišču bi svoj delež k pametni Evropi in uresničevanju strategije pametne specializacije lahko prispevale tudi članice EUSAIR. Gre za hkratno udejanjanje Evropskega zelenega dogovora.«*

Mag. Nina Seljak, direktorica Urada za evropsko teritorialno sodelovanje in finančne mehanizme v Službi Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijo, je upravljanje EUSAIR označila kot pomemben temelj, na katerem Slovenija gradi prijateljstva, odnose in zaupanje med državami v regiji.

Po video povezavi je ustvarjalcem TSO 2020 uspešno delo zaželel tudi evropski poslanec **Franč Bogovič**.

DELAVNICA O OKREVANJU TURIZMA

Izhodiščna točka TSO 2020 je bila delavnica na temo okrevanja turizma po pandemiji. Delavnica, ki je potekala tako virtualno kot v Izoli, mestu z močno ribiško tradicijo, je 14. septembra povezala 50 udeležencev iz vseh štirih makroregij, jadransko-jonske, donavske, alpske in baltske. Izbrana tema ni bila naključna, saj je turizem kot panoga med pandemijo utrpel največjo škodo.

Izziv prve delavnice TSO je bil, kako povezati vse članice štirih makroregij in ustrezno nasloviti težave, s katerimi se zaposleni v turizmu srečujejo na terenu. Vse omenjene regije namreč ponujajo številne možnosti za izmenjavo dobrih praks in izkušenj. Zato je EU pred časom predlagala, da se pripravi ocena prizadevanj za oživitev turizma s sodelovanjem, ki jih izvajajo ključni turistični akterji na območju vseh štirih makroregij.

Delavnico je otvorila nacionalna koordinatorka **mag. Andreja Jerina**, povezoval pa jo je predstavnik generalnega direktorata za regionalno in urbano politiko Evropske komisije **Johan Magnusson**.

Svoje poglede na trenutne razmere v turizmu ter možnosti sodelovanja znotraj regij so na delavnici predstavili **Ramune Genzbigelyte** (turizem v EU na poti trajnostnega okrevanja), **Joanna Mouliou** (Interregova vlaganja v turizem za obdobje 2021-2027) in **Georgis Drakopoulos** (ocena vpliva pandemije covid-19 na turizem v štirih makroregijah ter strategija okrevanja s sodelovanjem).

O razmerah v turizmu ter o priložnostih in potrebah za ta sektor po pandemiji so spregovorili predstavniki regij: **Andrea Krabbe** iz baltske regije, **Irina Cozme** iz podonavske, o situaciji v alpski regiji je poročal **François Boissac**, jadransko-jonsko regijo pa je zastopala **Blanka Belošević**. Piko na i je delavnici postavil **Jean-Pierre Halkin** iz generalnega direktorata za regionalno in urbano politiko Evropske komisije, ki je napovedal oblikovanje posebne deklaracije o sodelovanju v turizmu s smernicami za načrtovanje prednostnih nalog razvoja trajnostnega turizma.

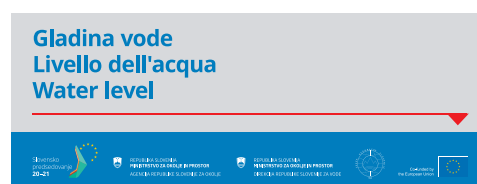
MLADI, VODA IN EUSAIR

18. septembra je v Piranu in Kopru potekal eden najzanimivejših spremljevalnih dogodkov TSO 2020 z naslovom »Mladi, voda in EUSAIR«, na katerem je bilo predstavljeno delovanje morja in poplavnih voda. Prebivalci slovenskih obmorskih mest so namreč vse pogostejše priče kriznega poplavljanja obalnega urbanega pasu.

Pod mentorstvom učiteljev geografije so osnovnošolci dveh slovenskih obmorskih mest v sodelovanju z Agencijo Republike Slovenija za okolje pripravili akcijo postavljanja oznak o doslej najvišjih izmerjenih vrednostih poplavljanja morja. Pobuda je nastala v okviru programa Izobraževanje

javnosti za prilagajanje na podnebne spremembe, v okviru katerega je konec pomladi 2020 Društvo učiteljev geografije Slovenije v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor organiziralo odmevno mednarodno konferenco Štanjel 2020.

Konec septembra so tako mladi pri Akvariju v Piranu in na stavbi Uprave za pomorstvo v Kopru s postavitvijo oznak opozorili na verjetne prihodnje katastrofalne posledice delovanja oziroma poplavljanja morja in voda, če ne bomo znali aktivno odgovoriti na ta izziv. V Izoli je bila takšna oznaka postavljena na dvorišču galerije Rex.

PRILOŽNOSTI EVROPSKEGA ZELENEGA DOGOVORA

Druga polovica TSO 2020 se je pričela z dvodnevno virtualno delavnico EUSAIR z naslovom »Priložnosti zelenega dogovora za makroregije«.

Osrednji cilj Evropskega zelenega dogovora je postopno preoblikovati Evropsko unijo v energetske uravnoteženo, gospodarsko učinkovito in konkurenčno družbo. Od leta 2013 se sicer že uporablja evropski koncept zelene infrastrukture kot mednarodni standard za sodobno prostorsko načrtovanje, vendar Evropska komisija meni, da se koncept pri oblikovanju pomorskih prostorskih načrtov ne uporablja dovolj.

EU zelena infrastruktura je sopomenka za boljše življenje z naravnimi rešitvami in kot taka prispeva k zdravim morskim ekosistemom in drugim stvarnim koristim, na primer proizvodnji hrane, rekreaciji in turizmu,

blažitvi posledic klimatskih sprememb, zmanjšanju ogroženosti obale in preventivi pred nesrečami. Evropska politika nadaljuje z implementacijo ambicioznih vlaganj v evropski naravni kapital tudi v prihodnosti.

Z okoljskimi izzivi se soočajo v vseh štirih evropskih makroregijah. Zavedajo se, da jih brez medsebojnega sodelovanja ni mogoče uspešno naslavljati, zato so delavnico posvetili učinkovitejši rabi struktur, ki jo ponujajo makro-regionalne strategije za uresničevanje zadanih ciljev Evropskega zelenega dogovora. Razprava se je osredotočila na ohranjanje in obnavljanje ekosistemov, biotsko raznovrstnost in prehod v krožno gospodarstvo.

Tretji tematski steber EUSAIR, ki naslavlja kakovost okolja, koordinirata Slovenija in Bosna in Hercegovina. **Dr. Mitja Bricelj** iz Ministrstva za okolje in prostor Republike Slovenije ter **dr. Senad Oprašić**, vodja oddelka za varovanje okolja na Ministrstvu za zunanjo trgovino in gospodarske odnose Bosne in Hercegovine, sta v uvodnem prispevku prikazala, kako makro-regionalne aktivnosti prispevajo k Evropskemu zelenemu dogovoru. Hkrati sta predstavila kopenske (zeleno) in morske (modre) koridorje na območju jadransko-jonske regije kot okoljske člene zelenih infrastrukturnih območij, ki vzdržujejo in izboljšujejo biotsko raznovrstnost.

Med predlaganimi ukrepi za izboljšanje biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev v regiji sta poudarila pomen širitve mreže morskih varovanih območij v jadransko-jonski regiji, trajno zeleno ribištvo, razvoj zelenih pristanišč, povezavo modrih in zelenih koridorjev z novo infrastrukturo zelenih in zdravih turističnih destinacij v regiji, s posebnim poudarkom na izzivih Tržaškega zaliva.

Ob zaključku so se razpravljavci strinjali, da je ključnega pomena izmenjava izkušenj, dobrih praks in informacij tudi z ostalimi tremi makroregijami.

Velja izpostaviti tudi konferenco »Gozdna znanost za gozd prihodnosti«, ki je kot spremljevalni dogodek potekala na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Namenili so jo sistematični predstavitvi genskega monitoringa gozdov in biodiverzitete v spremenljivih okoljih. V program so vključili tudi obisk pragozda v Rajhenavskem Rogu, Krakovskega gozda in območja genetskega monitoringa Pri Studencu.

S PAMETNO SPECIALIZACIJO DO USPEŠNEJŠE MODRI RASTI

23. in 24. september so organizatorji TSO posvetili Strategiji pametne specializacije (S3). Virtualna delavnica je bila prvi dan namenjena izmenjavi informacij in izkušenj ter vzajemnemu prenosu znanj med upravljavskimi strukturami prvega tematskega stebra EUSAIR, Modre rasti. Izpostavljeni sta bili dve temi: izvajanje S3 v programskem obdobju 2014-2020 in oblikovanje S3 v naslednjem programskem obdobju.

V uvodnem delu sta udeležence nagovorila predstavnika Evropske komisije **Jean-Pierre Halkin** iz generalnega direktorata za regionalno in urbano politiko in **Isabelle Viallon** iz generalnega direktorata za pomorske zadeve in ribištvo. Eden od ciljev srečanja je bila vzpostavitev rednega sodelovanja v regiji na področju S3.

Vsebine prvega v nizu načrtovanih dogodkov, poimenovanih »Mreža prvega stebra jadransko-jonske regije – korak k tesnejši internacionalizaciji«, je povezovala **Simona Knežević** iz Razvojnega centra orodjarstva Slovenije TECOS, ki je dogodek organizirala v sodelovanju s Službo Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Sodelujoči so se seznanili z uresničevanjem prioritetnih nalog in ciljev programa za obdobje 2014-2020 in prisluhnili načrtovanim aktivnostim za obdobje 2021-2027. Ocenjo stanja v regiji, s poudarkom na priložnostih, je v imenu Evropskega Inštituta za tehnološka predvidevanja predstavil **dr. Aleš Gnamuš**. Ugotovitve jadransko-jonske mreže OIS-AIR s področja inovacij in modre rasti pa je z udeleženci delil hrvaški kolega **Domagoj Šarić**.

Slovensko strategijo pametne specializacije je predstavil **Gorazd Jenko** iz Službe Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, **Gregor Čufer** iz direktorata za regionalno in urbano politiko Evropske komisije pa je razpravljal o dodani vrednosti regionalnega sodelovanja in koordiniranega oblikovanja politike s poudarkom na modri rasti in podpori EU.

Drugi dan so predstavniki tematskega stebra EUSAIR izkoristili za pregled trenutnega stanja in sodelovanja na področju modre rasti, s posebnim poudarkom na modri bio-ekonomiji v jadransko-jonski makroregiji: **Staša Mesec**, vodja strateškega projekta podporne točke EUSAIR *Facility Point*, je navzočim predstavila zamisel o tesnejšem medsektorskem sodelovanju tistih, ki v regiji pokrivajo področje S3, kar so udeleženci toplo podprli. **Aleksandar Joksimović** iz Inštituta za morsko biologijo v Kotorju je na podlagi evalvacije udeležence seznanil z napovedmi novosti na področju modre rasti, medtem ko je **Elena Banci**, vodilna sodelavka OIS-AIR iz Area Science Park iz Trsta, navzoče seznanila z vsebinami projekta Blue AIR. Primere dobrih praks so prispevali še grški kolega **Stavros Kalognomos** s temo »Kulturni in kreativni regionalni ekosistemi«, **Vladimir Atanasovski** iz Severne Makedonije iz Centra za transfer tehnologije in inovacij Fakultete za elektrotehniko in informacijsko tehnologijo v Skopju in direktorica Strateškega razvojno-inovacijskega partnerstva za krožno gospodarstvo iz Štajerske gospodarske zbornice **Dragica Marinič**. Strateško raziskovalno in inovacijsko partnerstvo za trajnostno proizvodnjo hrano je predstavila **Tatjana Zagorc** iz Gospodarske zbornice Slovenije, prisluhnili pa so tudi **Živi Antauer**, ki je predstavila projekt Panoramed Inštituta Jožef Stefan, in **dr. Andreju Kržanu** iz Kemijskega inštituta Slovenije, ki je podrobneje orisal projekt *PlanetCare*.

Dvodnevno srečanje so sklenili z oblikovanjem zaključkov o nadaljnjih korakih sodelovanja med članicami EUSAIR na področju S3 ter z napovedjo naslednjega srečanja, ki bo septembra 2021.

»Pomorski prostorski plan je eden od temeljev realizacije Zelenega načrta«

Pogovor z **Danilom Markočičem**,
županom Občine Izola

Kako zdaj, po končanem 6. forumu EUSAIR, gledate na enoletno slovensko predsedovanje, ki so ga vaši kolegi iz izolske občine, posebej Javnega zavoda za spodbujanje podjetništva in razvojne projekte, uspešno izpeljali v tesnem partnerstvu s prestolnico?

Prav za to gre, za dvosmerni promet: da se po eni strani mednarodni, čezmejni, regionalni projekti, kakršen je EUSAIR, zares izkažejo šele, ko jih občutijo občani in občanke; po drugi strani pa ravno brez aktivnega sodelovanja »lokalcev« nobena nacionalna, kaj šele internacionalna pobuda ne more uspeti. Sredozemlje nas na vsakem koraku in z vsakim valom uči, da ni parcialnih rešitev: kar naredi plima tod, se pozna kot oseka tam; če ribji zarod plača ceno razvoja na eni obali, bo to izkusila tudi druga obala. Zato so vse prave rešitve zares celostne. In tudi zato je imel naš 6. forum slogan *Na obalah skupnega morja*.

Slovensko predsedovanje se je osredotočilo na zeleni steber, na kakovost okolja in na zeleno povezljivost. Človek bi rekel, da sta Izola in Istra življenjsko zainteresirani za vsakega od štirih »jader«, prav posebej pa za modro rast in trajnostni turizem.

Epidemija covid-19 nas je naučila, kako veliko stvari se ustavi, če se ustavi turizem. Ne le delovna mesta in potovanja, ampak dobesedno življenje: gostinstvo, kultura, obrt – vse to je pri nas v slovenski Istri kakor tudi na večini obal jadranskega in jonskega morja tesno povezano s turizmom. Ta tema je vsekakor zaznamovala leto slovenskega predsedovanja. A moram reči, da smo zelo podrobno spremljali in aktivno sodelovali tudi v stebru modre rasti – in to še precej pred predsedovanjem, ki je naše aktivnosti le dodatno intenziviralo.

Naj pogledam malo nazaj: aprila 2019 so se na Morski biološki postaji Piran Nacionalnega inštituta za biologijo zbrali strokovnjaki, da bi razpravljali o potencialih modre rasti in definirali prioritete razvoja v Sloveniji. Kolega Škerlič je takrat predstavil koncept modre rasti, kakor je zapisan v tematskem stebru EUSAIR, nato pa so skozi razprave o sredozemskih in slovenskih potrebah prišli do petih bistvenih vsebin modre rasti, ki so jim dodali še dve, ki sta se najpogosteje pojavljali v razpravi. Zakaj je to pomembno? Ker kaže, da so naše prioritete vmeščene v globalni kontekst, hkrati pa skrbno lokalno preiščene.

In katere so te prioritete?

Naj jih naštejemo, kakor so jih določili takrat, saj vam zelo lepo pokažejo, od kod je tudi slovensko predsedovanje črpalo poudarke in navdih: ozelenitev modrih ekonomskih aktivnosti in mobilnosti (vključno s prometno logistiko), trajnostni turizem, trajnostni način pridobivanja hrane (z ribištvo), varovanje okolja (vključno z morskim okoljem), krepitev človeških virov, priprave na klimatske spremembe in opredelitev dejanj za prilagoditev in ublažitev posledic klimatskih sprememb, upravljanje z morskim prostorom.

Tako so prišli do sedmih okvirnih vsebin, ki zdaj sodijo med nacionalne prioritete modre rasti. V razpravi je bilo tudi poudarjeno, da udeleženci, ki so zaposleni v vladnih telesih in javnih institucijah, ta spoznanja prenesejo odgovornim. Cilj je bil usmeriti različna ministrstva in vladne službe, da v načrtovanju politik in vsakodnevnih aktivnosti sledijo nacionalnim prioritetam modrega razvoja.

Seznam »sedmih veličastnih« modre rasti se konča s trenutno aktualno temo upravljanja z morskim prostorom ...

Tu pa se je ključni »preboj« zgodil že znotraj enoletnega slovenskega predsedovanja, na Tednu sredozemske obale lani septembra, prav v Izoli. Natančneje, 18. septembra 2020 so v sejni sobi občinske stavbe na Kristanovem trgu predstavili pomorski prostorski plan Slovenije. Njegova ključna naloga je spodbujati trajnostno rast pomorske ekonomije in zagotoviti trajnostno rabo morskih virov. Gre za obsežen preplet razvoja dejavnosti, rab in režimov na morju in na obali. Priprava prvega pomorskega prostorskega plana temelji na Smernici EU 2014/89 in na slovenskem zakonu o prostorskem načrtovanju. Poleg pomorstva in ribištva pokriva še deset drugih dejavnosti, povezanih z morjem, od marikulture do varovanja narave in kulturne dediščine.

Predstavljeni delovni osnutek je vseboval tudi opozorila o problematičnih posegih v prostor, kakršen je načrtovani otok pred Izolo, odvoz in uničenje morskega mulja iz območja Luke Koper in iz marin ter širjenje obale na Seamedeli in Žusterni. V posebnem poglavju so se osredotočili tudi na preprečevanje morebitnih nesreč na morju in upravljanje z njimi ter odvoz onesnaženega materiala.

Koordinator okoljskega stebra EUSAIR iz Ministrstva za okolje in prostor gospod Bricelj je ob zaključku TSO izjavil, da Slovenija še nikoli ni imela tako sodobnega in mednarodno verificiranega strokovnega izhodišča za

upravljanje z obalo in morjem in da še nikoli v zgodovini ni bilo na voljo tako veliko denarja za financiranje v EUSAIR procesu dogovorjenih projektov.

Morda tudi zaradi tega razprava glede pomorskega prostorskega plana ni minila brez kontroverz?

Plan predvideva 150-metrski obalni pas in približno 100-metrski pas kopnega, ki naj bi ga določile lokalne skupnosti. Zato je logično, da je bil predmet živahne javne razprave, saj s tem, ko prinaša dolgoročne trajnostne učinke, še kako zadeva številna aktualna, zatečena razmerja. Pogosto rečem, da jadransko-jonska regija zajema skoraj 70 milijonov prebivalcev in da gre za območje s številnimi interesi, zato lahko le sodelovanje izpolni potrebe in želje, ki jih v tem prostoru občutimo.

Naj ob tem spomnim na Deklaracijo, ki smo jo na problemski konferenci »Morje, kdo bo tebe ljubil« že 27. maja 2019 sprejeli podjetniki in obrtniki, znanstveniki, raziskovalci ter predstavniki lokalnih oblasti štirih slovenskih občin ob slovenskem morju. V njej smo zapisali, da na področju prostorskega načrtovanja in varovanja okolja pričakujemo, da bo Ministrstvo za okolje in prostor močno pospešilo aktivnosti pri pripravi krovnega dokumenta za morje. *»Na nekaj več kot 40 kilometrov morske obale ne moremo imeti vsega povsod, zato je nujno določiti namembnost posameznih predelov morja,«* piše v deklaraciji. Zavzeli smo se za pomembno vlogo vseh štirih občin, ki ležijo ob morju. Zato smo tudi ustanovili Svet za slovenski Jadran. Ko smo zahtevali od vlade ustanovitev delovnega telesa in pripravo dokumenta, smo v resnici anticipirali pomorski prostorski plan. Zapisali smo namreč, da mora biti *»vsakomur jasno, kje je pas morja, namenjen gospodarskim dejavnostim, kje so površine namenjene turizmu, kam lahko postavimo gojišča školjk in rib, koliko morja in kje bomo zaščitili.«* Jasno smo tudi izrazili pričakovanje, da bosta Vlada in Državni zbor RS predlagala rešitve, ki bodo imele soglasje lokalnih skupnosti. Pa smo spet pri prioritetah modre rasti v Sloveniji!

Kako pomembno je prostorsko načrtovanje glede modrih in zelenih koridorjev?

Na 6. forumu je bil večkrat poudarjen izjemen pomen Zelenega dogovora – ne le kot »šifre« za prebojni projekt Evropske unije, ampak tudi kot tudi rešitve za nekatere specifične probleme naše regije. Eden izmed modelov za uresničevanje ciljev Zelenega dogovora, ki ga lahko izvedejo vse države EUSAIR, je ravno implementacija modrih in zelenih koridorjev, katerih bistvo je eko-povezljivost na makroregionalni ravni. Ključni proces pri

uresničevanju modrih in zelenih koridorjev pa je ravno priprava pomorskih prostorskih planov, ki jih morajo prvič v zgodovini EU pripraviti vse države.

Tako da mislim, da ni preambiciozno, če rečem, da je pomorski prostorski plan eden od temeljev realizacije Zelenega načrta, modri in zeleni koridorji pa merilo njegovega uspeha. Gre za aktivnosti, pri katerih je sodelovanje s sosednjimi državami v strateškem interesu Slovenije. Pri medstebnem sodelovanju pa pridemo tudi do »našega« projekta *Facility Point*, ki smo ga uspešno zasidrali v Izoli in skupaj z vodilnim partnerjem SVRK povečali učinkovitost priprave medstebnih projektov. Zato je ena od pomembnih dediščin slovenskega predsedovanja in še posebej 6. foruma dozorelo spoznanje, da takšno sidrišče potrebujemo še naprej.

Nam lahko nekoliko podrobneje predstavite, kaj obsega pomorski prostorski plan Slovenije? Podobnost imena z bolj uveljavljenim prostorskim planom, npr. občinskim »OPN-jem«, gotovo ni naključna.

Osnutek je sprva pripravil Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, po naročilu Ministrstva za okolje in prostor. Prvenstveno je usmerjen v trajnostno načrtovanje s prostorom in v zaščito pred ireverzibilnimi posegi vanj. Velja ga razumeti kot akcijski načrt strategije in obvezno izhodišče za vse posege v območje, ki leži neposredno ob morju. O predlogu se je izrekel MOP, do marca letos pa je bil v javni razpravi, posebej aktivni seveda prav pri nas v Istri. Marca se je pričelo muditi, saj je bilo treba PPN v skladu z direktivo o celostni presoji vplivov na okolje poslati Evropski komisiji. V prihodnje naj bi ga revidirali vsaj vsakih 10 let.

Gredo torej stvari v pravo smer?

Sem optimist. Četudi kratka, nas jadranska obala umešča med mediteranske dežele. Z lastno aktivnostjo smo se izkazali že v širši, jadransko-jonski regiji, zato podpiram tudi močnejši fokus na Slovenijo kot sredozemsko državo. Zavedamo se prednosti, ki nam jih mediteranska lega omogoča: od zibelke civilizacij prek izjemne geostrateške lege do osupljive naravne in kulturne dediščine. Morda še iščemo »evropski način življenja«, a mediteranski življenjski slog in modra rast sta evropsko prepoznani vrednoti – in obenem razvojni niši, ki ju moramo znati uporabiti kot vzvoda prihodnosti. In ko bo zdaj že deset držav EUSAIR iskalo poti prihodnosti, modre in zelene koridorje, jadra trajnostnega razvoja in mavrico trajnostnega turizma, bodo lahko vsi skupaj pogledali v Izolsko deklaracijo.

Za kakovostne gastronomске proizvode

Intervju z **Deanom Kocijančičem**,
direktorjem Turističnega združenja Izola

V septembru 2020 ste vse štiri obalne občine, Piran, Izola, Koper in Ankaran, predstavile novo skupno blagovno znamko *Love Istria*. Kako se je porodila ideja skupnega nastopa?

Vse obalne občine so že od nekdaj tesno povezane zaradi skupne zgodovine in tradicije območja slovenske Istre. Turistični trg je zelo kompleksen in vsaka destinacija se trudi za pridobitev čim večjega števila gostov. Pri tem so v prednosti destinacije, ki lahko turistom ponudijo raznolika in kakovostna doživetja. Glede na to, da je območje slovenske Istre relativno majhno in ga predvsem tuji gostje dojemajo kot enotno destinacijo, je povezovanje med obalnimi turističnimi organizacijami smiselno za nadaljnji razvoj. Blagovna znamka *Love Istria* je tako nastala leta 2017, v letu 2020 pa smo jo še dodatno nadgradili z novo celostno grafično podobo, ki združuje temeljne simbole slovenske Istre: sonce, morje, beneško arhitekturo in zeleno podeželje.

Kaj lahko pod skupno blagovno znamko ponudite več, kot če bi na trgu nastopali posamično?

S skupnim sodelovanjem in nastopom smo zagotovo močnejši in učinkovitejši. Zlasti tujci območje slovenske Istre vidijo kot enotno in s pomočjo skupne blagovne znamke smo za tuje trge bolj prepoznavni. Zaradi majhnih razdalj med kraji na našem območju lahko gostje v relativno kratkem času obišejo in si ogledajo različne točke v obalnih mestih in v zaledju, zato je pomembno, da vsi skupaj skrbimo za kakovostne in konkurenčne produkte. Cilj je ponuditi kakovostne produkte in doživetja, ki povezujejo kulturno dediščino, tradicijo, lokalne produkte na inovativen in privlačen način. Najpomembnejši cilj na področju oblikovanja novih integralnih turističnih produktov je vključevanje edinstvenih, avtentičnih in kakovostnih turističnih proizvodov v 5-zvezdična doživetja makrodestinacije Mediteranska Slovenija, saj to predstavlja enkratno priložnost za povečanje prepoznavnosti in uspešnejše pozicioniranje slovenske Istre na turističnem trgu. Pod okriljem blagovne znamke pripravljamo skupne promocijske vsebine, organiziramo skupne nastope, zlasti v tujini, upravljamo in promoviramo destinacijo na socialnih omrežjih in sodelujemo pri ostalih oblikah promocijskih aktivnosti destinacije slovenska Istra. Posebej pomembno se nam zdi tudi komuniciranje s specializirano javnostjo, zato skupaj organiziramo obiske študijskih skupin in redno pripravljamo sporočila za medije.

Temeljna usmeritev slovenskega turizma je trajnostni razvoj. S katerimi potezami se vaša blagovna znamka *Love Istria* uvršča v nacionalno strategijo?

Slovenska turistična organizacija se s svojimi aktivnostmi usmerja v promocijo Slovenije kot zelene, butične destinacije, ki ponuja edinstvena 5-zvezdična doživetja za zahtevne goste s poudarkom na pristnih in avtohtonih izkušnjah. Slovenska Istra vsekakor ponuja številne možnosti za pristno doživetja in aktivnosti, ki jih bomo v prihodnje še dodatno nadgrajevali. Idejo sezonalizacije uresničujemo z raznolikimi projekti, preko katerih se tesno povezujemo tudi z lokalnimi deležniki in turističnim gospodarstvom. Eden izmed njih je recimo projekt Uživajmo podeželje, katerega rezultat je skupen register tematskih poti, kot so pohodne, kolesarske in konjeniške. V projektu Maristra je poudarek na dvigu kakovosti gastronomske ponudbe destinacije slovenska Istra in skupni promociji ter trženju istrske gastronomije. Velika prednost je nedvomno tudi bogata kulturna dediščina območja slovenske Istre, ki jo oživljamo z oblikovanjem doživetij in z raznimi dogodki ter prireditvami. Elemente kulturne dediščine vključujemo tudi v inovativne turistične produkte z bolj sodobnimi digitalnimi pristopi in tako skrbimo za ohranjanje identitete območja, hkrati pa krepimo prepoznavnost.

Eden od ciljev tematskega stebra EUSAIR Trajnosteni turizem je inovativnejša turistična ponudba s spodbujanjem trajnostnega in odgovornega razvoja znotraj regije. Kako vaš projekt Maristra dosega ta cilj?

Projekt Maristra je eden izmed trenutno aktivnih projektov, s katerim si prizadevamo vzpostaviti kakovosten in visoko konkurenčen produkt osnovan na gastronomiji Istre, ki predstavlja infrastrukturo za mreženje deležnikov, razvoj inovativne ter celovite ponudbe lokalnih produktov, skupno promocijo in trženje istrske gastronomije ter turističnih storitev in spodbujanje kakovosti ponudbe. Povezovanje in oblikovanje kakovostnih gastronomskih produktov bo vplivalo na večje število obiskovalcev destinacije in njihovo večjo potrošnjo. Posledično se bo to odražalo na splošnem dvigu kakovosti ponudbe in turističnih storitev v destinaciji.

Kaj so s projektom Maristra pridobili lokalni ponudniki in pridelovalci?

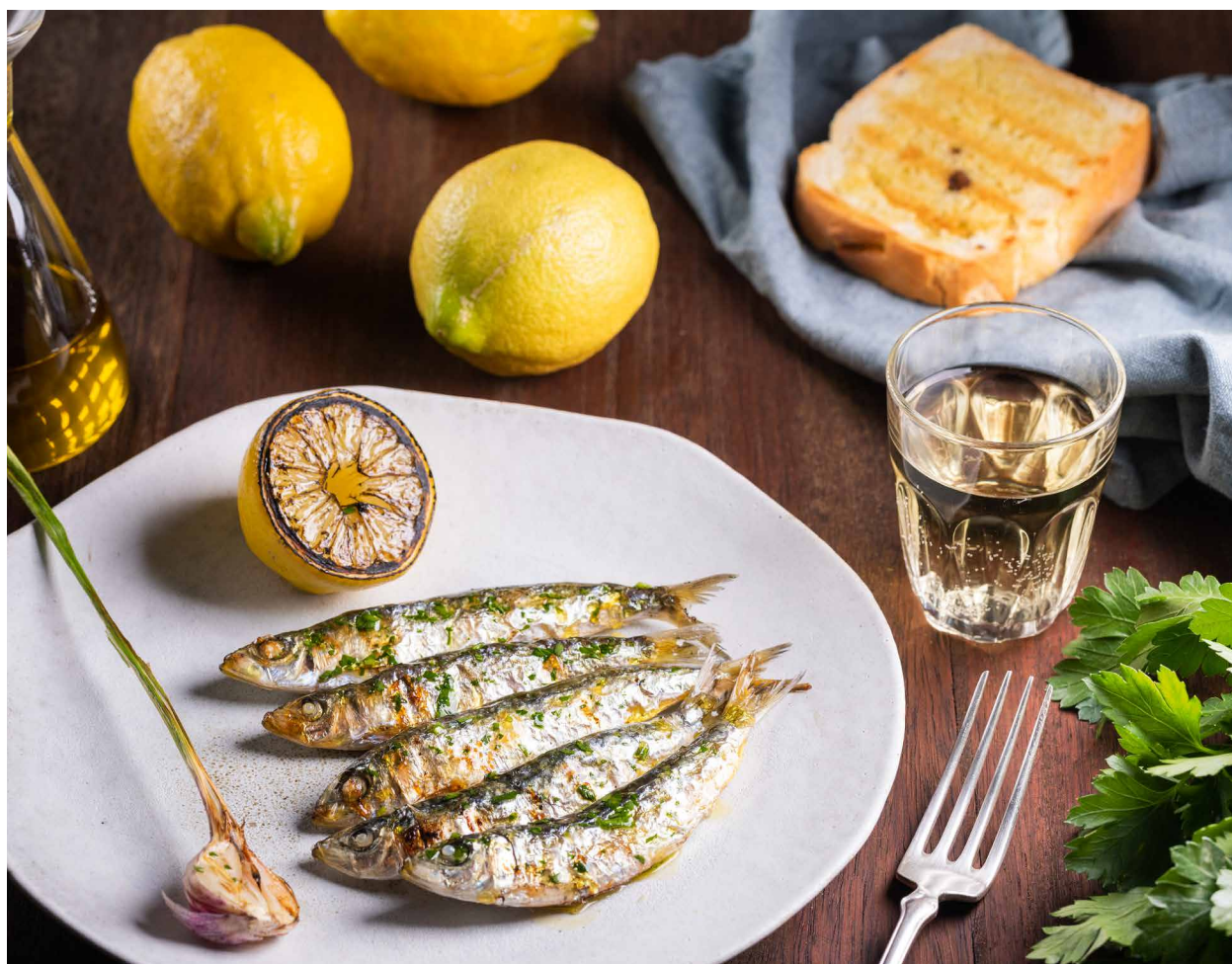
S projektom želimo dvigniti kakovost gastronomskih produktov in turističnih storitev na območju lokalne akcijske skupine (LAS) Istra. V ta namen se izvajajo izobraževanja za ponudnike, kar bo nedvomno prispevalo k oblikovanju kakovostne ponudbe. Posebna pozornost bo namenjena promociji. Aktivnosti bodo povezale ponudnike na območju lokalne akcijske skupine, prispevale k večji prepoznavnosti Istre kot gastronomske destinacije in posledično večji potrošnji obiskovalcev.

Jadransko-jonska regija obsega destinacije, ki so v zavesti Evropejcev in sveta sinonimi za turizem: Italija, Grčija, Hrvaška ... nekoliko bolj nišno pa tudi Črna gora, Albanija, Slovenija ... Kakšno konkurenčno prednost predstavljajo trajnostni produkti znotraj tako ostrega trga?

Covid-19 predstavlja največjo krizo turizma doslej. Delež tistih, ki bodo še zmožni ali željni potovati, se bo zmanjšal zaradi zdravstvenih ali ekonomskih razlogov. Spremenil se bo tudi odnos do potovanj, izbire destinacij in tipa nastanitvenih obratov. Ob ponovnem odprtju meja bo boj za turista izjemen, močnejše se bo treba usmeriti na domači trg in bližnje trge v razdalji do 500 km. Slovenija in Istra imata zaradi geografske lege možnost, da pridobita *car-distance* turiste, kar je po pandemiji covid-19 glavna usmeritev za definicijo primarnega tujega trga. Turiste bomo nagovarjali v 500-kilometrskem pasu najbolj razvitih evropskih pokrajin: Furlanija-Juljska krajina, Lombardija, Benečija – Italija, Bavarska – Nemčija, Koroška, Štajerska – Avstrija. Obenem bomo v tem pasu dostopnosti z avtomobilom nagovarjali metropole z visoko kupno močjo: Dunaj, München, Milano ... S pandemijo covid-19 se je pomembno spremenilo nakupno vedenje turistov in njihove vrednote, zato bodo trajnostni produkti še pomembnejši kot doslej. Produkti, ki temeljijo na stiku z naravo, so lokalni in sezonski, bodo še posebej dobili na veljavi in se bodo dobro prodajali. Izkusveno doživetje in aktivnosti na prostem bodo trajnostni produkti z najvišjo mero povpraševanja. V post-covid času je konkurenčna prednost Slovenije in Istre, da veljata za zeleno, aktivno in zdravo destinacijo. Ne smemo pozabiti tudi na butičnost v smislu individualizma in enkratnega doživetja, ki ga Slovenija in Istra imata, medtem ko bosta za turistične velesile individualizem in zeleni turizem glede na razvoj masovnega turizma v preteklosti velik izziv.

Kako v času pandemije covida-19 snovati načrte za prihodnost? Kaj menite, da bo ključno za okrevanje po koncu pandemije?

Ključno bo vsekakor zaupanje v prepoznavne destinacije in Slovenija ter Istra sta vedno bolj prepoznani destinaciji na svetovnem turističnem zemljevidu. Dokaz so nagrade, ki jih je Slovenija v zadnjih letih pridobila v svetovnem merilu kot zelena, aktivna in zdrava destinacija za 5-zvezdična doživetja. Pomembno bo, da se gostje pri nas počutijo varne, pri čemer bodo pomembno vlogo odigrali tudi ukrepi proti pandemiji. Spremenil se bo odnos do potovanja, ki jih bo manj. Turisti se bodo odločali za krajša potovanja, bližje doma in bodo izbirali destinacije, ki so jim dostopne z avtomobilom. Prav tako bodo pomembne aktivnosti na prostem, ki jih dojemamo kot varnejše, izkustvena doživetja, poglobljena potovanja, kjer se turist poveže z lokalno skupnostjo in na manj lokacijah izkusi več doživetij, pri čemer je bistvena močna povezanost turističnega gospodarstva z lokalno skupnostjo. Ti elementi, ključni za okrevanje, so glede na zgodovino in organizacijo turizma tako v Sloveniji kot v Istri dosegljivi in izvedljivi.

»Evropski elektroenergetski sistem je eden najbolj sofisticiranih strojev na svetu«

Intervju z **mag. Urošem Salobirjem**,
direktorjem Področja za strateške inovacije ELES

Jadransko-jonska regija se zdi glede na klimatske značilnosti raj sonca in vetra. Kako zelena je z energetskega stališča v resnici jadransko-jonska regija?

Zelena zagotovo je. Vendar za donosnost investicij v obnovljive vire energije kriterij niso samo klimatski pogoji in investicijska sredstva, ampak tudi sposobnost regije, da svojo energijo prodre v druge regije v Evropi. In seveda, da je sposobna energijo prenesti iz teh regij nazaj, ko bodo sistemske razmere to zahtevale. V jadransko-jonski regiji je za doseganje tega cilja potrebno z investicijami, novimi tržnimi mehanizmi in inovacijami poskrbeti za odpornost omrežja, ki bo naštetu sposobno udeležiti.

Katere dobre prakse na področju vključevanja novih razpršenih virov lahko Slovenija ponudi državam regije?

Slovensko elektroenergetsko omrežje je zelo dobro povezano s sosednjimi državami, zato je močno vzliščeno med nekaterimi najpomembnejšimi regionalnimi trgi z električno energijo. V primerjavi z elektroenergetskimi omrežji drugih evropskih držav je relativno majhno, zato je seveda dogajanje na njem močno odvisno tudi od dogajanja v sosednjih omrežjih. Močna mednarodna vpetost in sposobnost za hitro kreiranje velikih nacionalnih projektov sta naši primerjalni prednosti.

Glavna motivacija za snovanje dveh velikih mednarodnih demonstracijskih projektov (SINCRO.GRID in *FutureFlow*) je bila ravno reševanje regionalnih izzivov, povezanih z vključevanjem večjih količin obnovljivih virov v omrežje in zagotavljanje zadostnih virov fleksibilnosti, ki so potrebni za uravnavanje elektroenergetskega sistema. Pri projektu NEDO smo z vključitvijo velikega števila slovenskih partnerjev ter vzpostavljanjem sistema integriranih in centralno vodenih rešitev v oblaku dejansko uvajali pametno omrežje na ravni države. Slovenija ima po vsem tem veliko izkušenj pri preizkušanju novih tehnoloških rešitev in izvajanju demonstracij ali pilotnih projektov, ki se lahko nato uporabijo na regionalni ali evropski ravni.

Kako bi strnili vaše ključne izkušnje iz sodelovanja pri projektu MIGRATE, ki je financiran s strani Evropske komisije preko programa *Obzorje 2020*?

Projekt MIGRATE smo zgradili in izpeljali zaradi temeljnih sprememb v tehničnih karakteristikah bodočega interkonekcijsko povezanega sistema. MIGRATE opozarja, da ne smemo pozabiti, da je evropski elektroenergetski sistem eden najbolj sofisticiranih na svetu. In tudi v tem sistemu obstaja točka, ko nas lahko sistem preseneti, deluje izven

Foto: Samo Vidic

pričakovanega območja in povzroči v najslabšem primeru razpade. In ti razpadi niso nekaj nevsakdanjega, kar bi bilo daleč stran. Prav v začetku januarja smo bili v Evropi priča fizični razdvojitvi celovitega evropskega omrežja, ki se je zgodila prav na območju te regije. Visoki deleži vetrne in sončne energije zahtevajo tudi globok razmislek o vseh preteklih pridobitvah elektroenergetike, ki so se nam zdele z vidika visokega standarda zanesljivosti preskrbe samoumevne.

S podjetjem GEN-I ste oblikovali konzorcij za pospešitev zelene preobrazbe. Kakšne so prednosti tovrstnih povezovanj?

Konzorcij za pospešitev zelene preobrazbe slovenske elektroenergetike smo z družbo GEN-I ustanovili zato, ker se zavedamo, da je za doseganje ciljev razogljičenja do leta 2050 nujno potrebno povezovanje deležnikov iz energetike. Ključni del zelene preobrazbe je tudi osredotočanje na uporabnike, spoznavanje njihovih pričakovanj in njihovo opolnomočenje za aktivno sodelovanje na elektroenergetskem trgu. Veseli smo, da so se nam na tej poti do sedaj pridružila še tri podjetja za distribucijo električne energije – Elektro Celje, Elektro Gorenjska in Elektro Ljubljana. Sodelovanje v konzorciju

nam omogoča, da nismo le informirani o dogajanju na področju odjema in razpršene proizvodnje, ampak da razumemo težnje in vzgibe odjemalcev, ki bodo vplivali na vrsto politik, pravil in investicij v prihodnosti.

Kakšne priložnosti predstavlja Evropski zeleni dogovor za ELES?

Poleg vseh preteklih trendov nam je zeleni dogovor omogočil izkoriščanje priložnosti tudi na področju čezsektorskega povezovanja. Torej povezovanje elektroenergetike, toplote, plina, prometa ... in obravnavo energetskega sistema kot celote. Sodelovanje z omenjenimi sektorji smo v družbi ELES vzpostavili. Z nekaterimi že snujemo raziskovalne in inovacijske projekte ter se pogovarjamo o možnih demonstracijah.

»Olje pridelamo iz oljk, ki rastejo na območju pristanišča«

Intervju z **Dimitrijem Zadelom**,
predsednikom uprave Luke Koper

S projektom »Mi skrbimo za vaš tovor, vi poskrbite za svoje zdravje« ste osvojili prvo nagrado za najboljšo dobro prakso covid-19 komuniciranja. Kako je sicer pandemija zaznamovala preteklo leto v Luki Koper? S kakšnimi izzivi ste se soočali?

Pandemija novega koronavirusa je imela v lanskem letu velik vpliv na globalne blagovne tokove, kar smo občutili tudi v Luki Koper, na primer pri blagovnih skupinah, ki so povezane z avtomobilsko industrijo, kot so surovine, kovinski proizvodi, sestavni deli in končni izdelki. Leto 2020 smo tako zaključili s skupnim pretovorom 19,5 milijona ton blaga, kar predstavlja 14 % manj kot leto prej. Kljub temu smo z rezultatom zadovoljni, saj smo na področju strateškega tovara pri kontejnerjih uspeli ohraniti skoraj enake količine. Tudi pretovor vozil se je v drugi polovici leta postopno izboljševal.

V kolektivu večjih posledic zaradi pandemije nismo imeli, saj smo s številnimi ukrepi, predvsem z obveščanjem in osveščanjem naših zaposlenih, uspešno zajezili širjenje virusa. Ne smemo pozabiti, da je pristanišče infrastruktura strateškega pomena za državo, zato si ne moremo privoščiti, da bi delo v pristanišču zastalo.

Strategija EU za jadransko-jonsko regijo promovira razvoj intermodalnega transporta. Je razširitev kontejnerskega terminala del prizadevanj v to smer?

Res je, Luka Koper sledi svoji strategiji in z naložbami krepi predvsem kontejnerski in avtomobilski terminal. Lani smo predali namenu nov RO-RO privez (privez za ladje z avtomobili), dodatno skupino tirov na avtomobilskem terminalu, v gradnji je nova garažna hiša, nov, tretji kamionski vhod v pristanišče in podaljšanje prvega pomola oziroma kontejnerskega terminala, kar je najpomembnejša investicija v okviru aktualnega strateškega poslovnega načrta. Našo prihodnost smo stavili na železniške povezave. Že danes skoraj 60 odstotkov vsega blaga, ki prihaja oziroma zapušča pristanišče, potuje po železnici, kar je eden višjih odstotkov med evropskimi pristanišči.

Luka Koper je kot stičišče dveh pomembnejših evropskih prometnih koridorjev, jadransko-baltskega in mediteranskega, prepoznana kot eno od jedrnih pristanišč Evropske unije. Imate tudi odlične povezave z zaledjem. Kako ocenjujete trenutne transportne povezave v jadransko-jonski regiji? Kje vidite največje razvojne priložnosti?

Ne glede na različne vrste transporta se konkurenčni boj med pristanišči danes v resnici odvija na železnici.

Ko logisti danes izbirajo pristanišča, je ključni faktor odločanja železniška povezava z zaledjem. Bistveno je, kako velike količine blaga čim hitreje in čim ceneje pripeljati do cilja. Iz zgodovine Luke Koper gre razbrati, da je pretovor v Kopru eksponentno narasel po letu 1967, ko je bil zgrajen sedanji tir. Tudi primeri iz tujine kažejo, kako se ostale luke razvijajo vzporedno z razvojem železniškega omrežja. Tudi v Trstu in Reki se tega zavedajo in vlagajo prav v železniško povezavo pristanišč z zaledjem. Luka Koper ima v tem trenutku primat med severnojadranskimi lukami in z izgradnjo dodatne železniške povezave do pristanišča, torej drugega tira, bomo ta primat tudi ohranili.

Kaj vse si v Luki Koper obetate od težko pričakovane gradnje drugega tira železniške povezave?

Luka Koper je odvisna od zanesljivih in hitrih transportnih povezav z zaledjem, zato je dodatna železniška povezava še kako nujna. Če drugega tira ne bi bilo in ko bi sedanja proga, ki je zastarela in neprimerna za današnje potrebe, dosegla svojo maksimalno kapaciteto, bi se tovor kopičil v pristanišču. Velike stranke, ki zagotavljajo velike količine tovara, bi ga preusmerile drugam. Luka Koper bi s tem izgubljala svojo konkurenčno prednost in pretovor bi dolgoročno stagniral.

Hitrost, znanje in fleksibilnost širše pristaniške ekipe žal niso dovolj, da tovar hitro in zanesljivo pride na cilj, zato si želimo, da bi bil drugi tir zgrajen v roku, saj je na to vezan naš strateški načrt. Zavedati se moramo, da tudi konkurenčna pristanišča ne bodo večno stopicala na mestu, kar se že pozna pri njihovem obsežnem investiranju v razvoj in gradnjo cestnih in železniških povezav.

Ste člani NAPA (*North Adriatic Ports Association*). Kakšne so sinergije tovrstnih povezovanj med konkurenčnimi pristanišči iz različnih držav?

V združenju si prizadevamo za večjo prepoznavnost severnega Jadrana na prekomorskih trgih. To skušamo dosežati s sodelovanjem na področjih promocije, lobiranja, varnosti, zaščite in okolja ter seveda evropskih projektih. Združeni tudi lažje zastopamo skupne interese in uveljavljamo pomembnost naših pristanišč na najvišji ravni komuniciranja z institucijami EU. Velik skupni uspeh je denimo odločitev Bruslja, ki je pristanišča severnega Jadrana prepoznal kot jedrna pristanišča v EU.

Tako povezujemo severni Jadran v prepoznaven pristaniški sistem, ki je primerljiv in konkurenčen severno-evropskim pristaniščem. Severni Jadran je kot najkrajša, najhitrejša in najcenejša povezava med Bližnjim in Daljnim vzhodom ter srednje in vzhodno evropskimi trgi konkurenčna destinacija le, če je pristaniški sistem zanesljiv kot celota.

Za trajnostne vsebine in projekte imate poseben portal. Kakšni so vaši načrti na področju trajnostnih povezav ter kakšne priložnosti predstavlja Evropski zeleni načrt za Luko Koper?

V začetku letošnjega leta smo sprejeli strategijo trajnostnega razvoja in družbene odgovornosti Luke Koper, kjer smo zbrali naše aktivnosti in cilje na področju skrbi za zaposlene, za naše kupce, za naravno okolje ter širšo lokalno skupnost. Želimo si ohraniti ravnovesje med gospodarskim povpraševanjem in odgovornostjo do okolja ter socialnega angažmaja. To razumemo in počnemo širše, kot nam predpisuje zakonodaja, zato v veliki meri in na številnih področjih že uspešno naveljavljamo temeljne cilje zelenega načrta. Nabavljamo okolju prijazne stroje, skrbimo za izničenje ali zmanjšanje pristaniških vplivov na okolje že pri samem izvoru, skrbno ravnamo z naravnimi viri in pospešeno vlagamo v izrabo obnovljivih virov energije, zmanjšujemo ogljični odtis in izboljšujemo energetske učinkovitost, izvajamo monitoring morskega ekosistema in še mnogo drugega. Ob tem ne smemo pozabiti na simbol naše ekološke naravnosti in sicer olčno olje, ki ga vsako leto pridelamo iz oljk, ki rastejo na območju pristanišča. Teh je že skoraj 300 dreves.

Tudi naši poslovni partnerji vse bolj vlagajo v zeleno logistiko, zato cenijo našo zavezo, da ostajamo zeleno pristanišče.

Kakšno vlogo bo imela digitalizacija na področju povezovanja regije?

Na področju digitalizacije in digitalne transformacije bomo v Luki Koper delovali v smeri, ki jo narekujejo trendi v industriji: uvajanje avtomatiziranih postopkov dela in širjenje uporabe novih tehnologij, kot so internet stvari in *blockchain*. Ko govorimo o pristaniščih v regiji, bo digitalizacija pospešila proces izgradnje carinskega enotnega vstopnega okna, kar bo velika pridobitev tako za ladjarje kot pristaniške operaterje.

6. forum EUSAIR

Jadransko-jonska pobuda kot dejavnik povezovanja, sodelovanja in stabilnosti ter podlaga za EUSAIR

V okviru širših evropskih prizadevanj po okrepitvi regionalnega sodelovanja v obdobju po koncu hladne vojne je ključna pobuda za okrepljeno sodelovanje v jadranski in jonski regiji izšla iz Pakta stabilnosti za Jugovzhodno Evropo, ki je bil ustanovljen leta 1999. To je bil okvir, katerega namen je bil okrepiti mir, demokracijo, človekove pravice in gospodarstvo v državah Jugovzhodne Evrope. Na tej osnovi je italijanska vlada na Evropskem svetu v Tampereju na Finskem oktobra 1999 predstavila **Jadransko-jonsko pobudo**, ki je bila uradno ustanovljena s podpisom Anconske izjave maja 2000 v Anconi.

To je bila politična podlaga za krepitev jadransko-jonskega teritorialnega sodelovanja ter spodbujanje politične in gospodarske stabilnosti, s čimer je bil ustvarjen trden temelj za proces evropske integracije. Izjavo so prvotno podpisali zunanji ministri Albanije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Grčije, Italije in Slovenije, v pobudo pa so se pozneje vključile še Srbija, Črna gora, Severna Makedonija in San Marino.

Sodelujoče države so v Anconski izjavi opredelile področja skupnega interesa: gospodarsko sodelovanje, prometno in pomorsko sodelovanje, zaščita okolja, turizem, kultura, znanost in izobraževanje, boj proti nelegalnim aktivnostim in medparlamentarno sodelovanje. V okviru parlamentarne dimenzije je poudarjen pomen parlamentarnega sodelovanja, ob vlogi nacionalnih parlamentov kot državljanom najbližjih institucij.

Z namenom organizacije in spremljanja dejavnosti in projektov ter zagotavljanja njihove kontinuitete so države ustanovile Stalni sekretariat s sedežem v Anconi, ki sodelujočim državam, regionalnim organom in lokalnim oblastem pomaga pri implementaciji projektov in razvijanju sodelovanja. Delovanje Stalnega sekretariata financira Ministrstvo za zunanje zadeve Italije.

Organ odločanja je Svet Jadransko-jonske pobude na ravni ministrov za zunanje zadeve, ki se sestane enkrat letno. Trikrat letno se sestane odbor visokih predstavnikov, osrednja oblika delovanja na ravni strokovnjakov sodelujočih držav pa so okrogle mize. Preko njih se naslavlja deležnike iz gospodarstva, civilne družbe in raziskovalne sfere ter parlamente držav članic, s čimer se v praksi uresničuje subsidiarnost kot eden od temeljnih principov delovanja EU.

V podporo koheziji in konkurenčnosti v jadransko-jonski regiji je bilo aktiviranih več mrež institucionalnega sodelovanja, kot so jadranska in jonska evroregija, forum jadranskih in jonskih mest, forum gospodarskih zbornic jadransko-jonskega območja in forum univerz Uniadrimon.

V letu 2014 je Evropski svet na pobudo Evropske komisije sprejel makroregionalno **Strategijo Evropske unije za jadransko-jonsko regijo (EUSAIR)**, ki nadgrajuje prej opisano zgodnejšo politično koordinacijo v še bolj poglobljeno sodelovanje, ki pa ne predvideva dodatnih organov in sredstev, ampak globlje sodelovanje ter koordinacijo obstoječih EU sredstev in mehanizmov. Področja delovanja so enaka in predsedovanje JJP in EUSAIR poteka sočasno.

Slovenija v pobudi deluje kot razvita sredozemska in pomorska država ter zastopa stališče, da mora biti sodelovanje v tem okviru osredotočeno zlasti na vprašanja, povezana z morjem in obmorskim pasom. Pri tem se predvsem poudarja pomen spoštovanja medsebojnih zavez, dobrososedskih odnosov in enakopravnega sodelovanja vseh partnerjev brez izključevanja. Slovenija v času predsedovanja posebno pozornost namenja infrastrukturi povezanosti, spodbujanju sodelovanja na področju znanosti in kulture, turizmu in problematiki mladih.

Slovenija je predsedovala Jadransko-jonski pobudi od 1. junija 2020 do 31. maja 2021, kar je njeno tretje predsedovanje doslej. Obenem je to prvič, da bo ista država takoj zatem predsedovala tudi Svetu EU. Slovensko sočasno predsedovanje JJP in EUSAIR se je zaključilo s skupno ministrsko konferenco in s sprejemom Izolske deklaracije.

Prof. **dr. Milan Jazbec**, veleposlanik,
Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije

1. DAN

torek, 11. maj 2021

11.15–12.00

URADNA OTVORITEV

6. FORUMA

POZDRAVNI NAGOVOR:

Danilo Markočič,
župan Občine Izola

OTVORITVENI GOVORI:

- **Dr. Anže Logar,**
minister za zunanje zadeve
Republike Slovenije
- **Elisa Ferreira,**
evropska komisarka za
kohezijo in reforme
- **Zvone Černač,**
minister, Služba Vlade RS
za razvoj in evropsko
kohezijsko politiko

POZDRAVNI NAGOVOR ŽUPANA OBČINE IZOLE DANILA MARKOČIČA

*Spoštovani minister, dragi gostje, udeleženci 6. foruma
Strategije Evropske unije za jadransko-jonsko regijo,*

veliko bolj vesel bi bil, če bi vas lahko vseh tisoč gostili v Izoli – saj bi to pomenilo, da smo vsi skupaj varno izšli iz največje svetovne epidemije. Naša morja so poznala prve karantene, naše prestolnice so zibelke evropske civilizacije – pa nas še vedno do temeljev pretrese en mikroskopski virus. Ravno zato je prav, da se povezujemo, da se učimo drug od drugega, da si pomagamo – in gremo naprej.

Tako pri nas v Izoli in v Slovenski Istri razumemo makroregionalne strategije – kot pot do boljše skupne prihodnosti. Zato smo bili ponosni, ko se je slovensko predsedstvo odločilo, da bo prav javni zavod za spodbujanje podjetništva in razvojne projekte Občine Izola postal operativna platforma za podporno točko EUSAIR. Tako smo bili dnevno vpeti ne le v delo s slovenskimi ministrstvi, ampak s številnimi med vami iz vseh devetih držav, kar se je izvrstno pokazalo že ob septembrskem Tednu sredozemske obale.

Šesti forum, ki ga danes odpiramo, je nadaljevanje in vrhunec tega enoletnega sodelovanja. Kar me posebej veseli, je, da so ga posvojili občani in občanke vseh generacij. Ni samoumevno ločevati med silnimi evropskimi kraticami, a povem vam, da danes Izolanke in Izolani dobro vedo, kaj je EUSAIR: povezujejo ga z zelenimi jadrji, modro rastjo, pametno energijo in trajnostnim turizmom.

Tako živimo že od nekdaj – zato znamo prepoznati, komu gre enako zares za te vrednote in takšno prihodnost. Prav posebej pa smo Izolani in Izolanke ponosni, da bodo dosežki enoletnega predsedovanja in temelji prihodnjega dela zapisani v deklaraciji, ki bo nosila ime Izole. Če kdo, potem Primorci vemo, da noben človek ni otok. Prav minulo leto zapovedane fizične distance in pogoste izolacije nas je naučilo, da lahko uspemo le skupaj, tesno povezani drug z drugim.

Hvala organizatorjem za ves trud, ki ga zahteva hibridna narava foruma, vsem udeležencem pa želim obilo uspeha. Srečno in na svidenje v živo!

5th floor
the for the
ola 2021

EUSAIR
Slovenian Presidency 20-21

OTVORITVENI GOVOR DR. ANŽETA LOGARJA, MINISTRA ZA ZUNANJE ZADEVE REPUBLIKE SLOVENIJE

Spoštovani kolegi, ekscelence, partnerji in prijatelji, veličina makroregionalnih strategij je v njihovi odprtosti: odprte so za prihodnost in odprte so za prihodnje partnerje. Zato naj začnem z oprijemljivim dokazom te odprtosti: junija lani smo pričeli predsedovati z novo članico, Severno Makedonijo – zdaj pa je že jasno, da bomo leto slovenskega predsedovanja sklenili s še eno novo članico: republiko San Marino! Dobrodošli!

Le kako bi ne bili ponosni na tako neverjetno regijo, ki združuje dva klasična stebra naše civilizacije, Atene in Rim; ki daje besedo in oder tako državam članicam Evropske unije kot tudi državam, ki to želijo šele postati; in nenazadnje, ki ima sosede od Francije do Turčije!

To je prednost morja: obale so varne, valovi so izzivi, obzorja so široko razprta. Kaj lahko rečemo o letu, ki je za nami? Zgodovinsko ga je zaznamovala najtežja pandemija stoletja, ki nas je prisilila, da smo se vsi še bolj osredotočili na naše prednostne naloge: zeleno povezljivost, širitev naše Evropske unije, dobro povezane in gospodarsko pametne; socialno občutljivo in okolju prijazno okrevanje. Videti je, kot bi naši štirje jadransko-jonski makroregionalni stebri zrasli prek meja naše regije – in dobili širši pomen.

Ne bi bilo prvič, da je naše skupno morje, del Sredozemlja, zaradi svojih izjemnih podnebnih pogojev, izobraženih in ustvarjalnih državljanov in geostrateškega položaja, postalo svetilnik v dramatično dinamičnih časih, ki kaže pot v varen pristan sredi razburkanega morja.

Kaj smo dosegli skupaj, da se lahko zazremo naprej z optimizmom? Naša Izolska deklaracija jasno našteva rezultate, zato si drznem za vas povzeti le ključne:

- Končno smo uspeli povezati denar in obljube, ko smo jasno umestili naše prioritete vsebine v konkretne programe financiranja – evropske, regionalne in nacionalne. S tem smo številne naše skupne projekte naredili ne le za možne, ampak izvedljive.
- Predsedstvo je kot del širitvenega načrta EU sprožilo razpravo o presoji pomena prioriteten vsebin EUSAIR za Gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan. Proces je bil preizkušen z vsebinami na področjih okolja in transportne povezljivosti, ki bodo uresničene s pomočjo IPA III in pomembno prispevale k novemu razvojnemu modelu na Zahodnem Balkanu.
- Naša tematska prioriteta, zelena povezljivost, je postala prečna, ne le skozi vse štiri stebre naše strategije, ampak tudi širše. Eko-povezljivost je tako, denimo, področje sodelovanja s podonavsko makroregijo z vzpostavitvijo modrih koridorjev v skupnih rečnih ekosistemih. To je lep dokaz pomena prečne koordinacije makroregionalnih strategij.

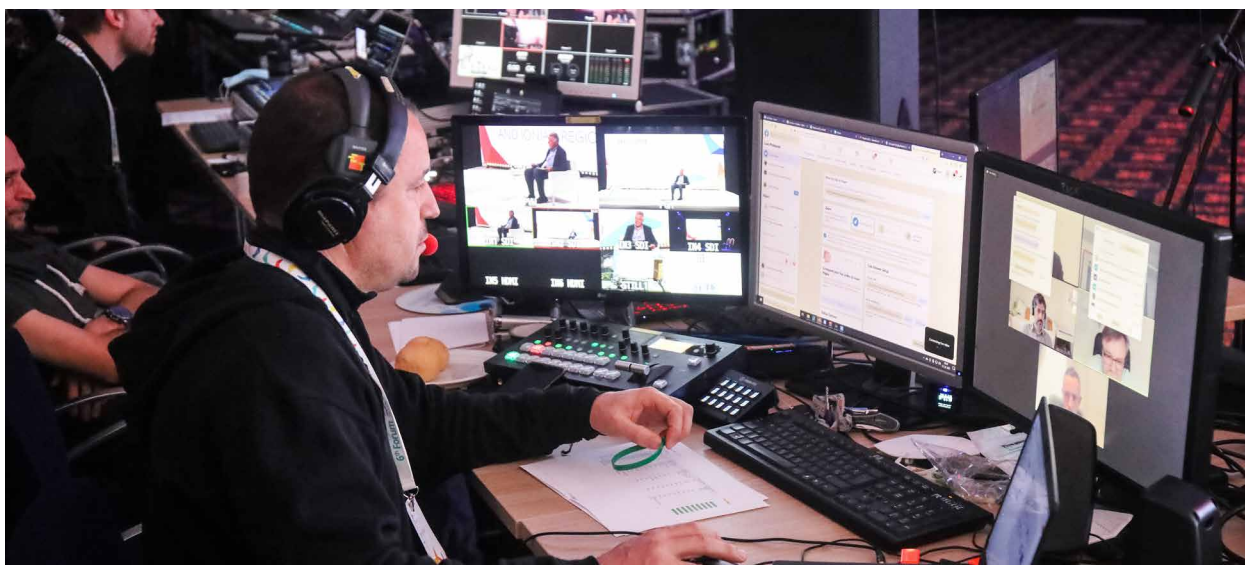
- Predsedstvo je omogočilo, finančno podprlo in spodbudilo številne oblike angažiranja mladih: od izzivov podnebnih sprememb v izobraževalnem procesu do podjetniškega razmišljanja. Nacionalna tekmovanja (POPRI) za najboljše podjetniške ideje so se odvila v vseh državah EUSAIR – in najboljše ideje jutrišnjega dne bomo nagradili ... no, prav jutri na tem odru!
- In ja, prvič se bomo z vetrnicami odličnosti poklonili tudi prizadevanjem naših partnerjev v razvoju makroregionalnih strategij, s katerimi so prispevali v javno dobro.

Dragi kolegi in partnerji, začel sem z našo odprtostjo. Naj z njo tudi končam. V manj kot dveh mesecih bo Slovenija predsedovala Svetu EU. Smo v ekipi z državama članicama, Nemčijo in Portugalsko, ki našo sredozemsko dediščino povezujeta z obzorji severnih morij in Atlantskega oceana. Si lahko predstavljate boljšo priložnost za širitev naših makroregionalnih perspektiv na evropsko raven?

Naše najboljše prakse lahko postanejo naše skupne politike, naši lokalni izzivi lahko razvijejo močnejša orodja za njihovo reševanje – in naši regionalni dosežki in dediščina bodo ponovno predstavljeni in, upajmo, tudi dostopni celotni evropski družini. Ko si v družbi takšnih turističnih destinacij, kakršne so naše članice, tedaj bodo naše izkušnje in odprtost naših meja in vrat pomembno sporočilo o resnem, odgovornem okrevanju po pandemiji covid-19. Četudi obžalujem, da se nismo mogli osebno zbrati na slovenski obali, iskreno upam, da nas bosta, ko bodo naši prijatelji iz Albanije zaključevali njihovo predsedovanje, lepota našega skupnega morja in svež piš sredozemskega vetra spomnili, v kako čudovitem delu sveta živimo.

Varujmo obale našega skupnega morja, delajmo za skupno dobro naših državljanov in državljanek, združeni v močni in pametni Evropski uniji.

Hvala.

6. forum EUSAIR je bil izpeljan v skladu s priporočili NIJZ glede pandemije covid-19, vključno s testiranjem vseh udeležencev in organizatorjev.

ELISA FERREIRA, EVROPSKA KOMISARKA ZA KOHEZIJO IN REFORME

Sodelovanje med državami na obalah Jadranskega in Jonskega morja je danes pomembnejše kot kdajkoli doslej. Naj citiram star pregovor, ki pravi: »Če želiš potovati hitro, pojdi sam. Če pa želiš potovati daleč, pojdi skupaj.« Imejmo vedno v mislih to razliko med hitrimi zmagami samotnega dela in dolgoročnimi dosežki sodelovanja. Naša Evropa doživlja dolgoročne spremembe: covid-19, najprej kriza in zdaj okrevanje; digitalna revolucija; prehod v krožno in brezogljično gospodarstvo. In v soočenju s temi izzivi hočemo priti daleč. Zato moramo potovati skupaj. Ni boljše poti. V jadransko-jonski strategiji ste že veliko dosegli, a prizadevati si morate za še več sodelovanja.

Zelo sem vesela novih članic: Severne Makedonije leta 2020 in današnje pobude, da vključimo San Marino. Današnje srečanje pa mora iti še dlje. Zato vam predlagam tri izzive:

Prvič, ponovno preverite strategijo.

Komunikacijski in akcijski načrt morata upoštevati novo, post-covid 19 realnost. To pomeni, da nobena regija ne sme zaostati v digitalni revoluciji. Tako kot smo se navadili na konference in sestanke on-line, si moramo prizadevati digitalizirati kar največ storitev. Digitalna revolucija ima pred sabo dolgo pot, bistveno pa je, da pri tem nobene regije ne pustimo zadaj. Pregled strategije zahteva tudi Evropski zeleni načrt. To je nova evropska razvojna strategija. Potrebujemo bolj trajnostni turizem, boljše varovanje narave, več zelene mobilnosti tako v lokalnem razvoju kot v čezmejnem sodelovanju. Vaš skupni projekt za izgradnjo kolesarske poti vzdolž obal in v notranjosti regije je zelo dober začetek.

Moj drugi izziv, kako seči dlje, je proces umeščanja dogovorjenih vsebin.

Če naj bo makroregionalna strategija uspešna, morajo delovati omrežja organov upravljanja. To velja za različne programe, financirane s sredstvi EU: Evropski regionalni razvojni sklad, Evropski pomorski in ribiški sklad; instrument predpristopne pomoči (IPA) in seveda programi Interreg. To mreženje je predpogoj uspeha. Zato vas pozivam, da mobilizirate vse pristojne administracije in deležnike. Sporočilo, da smo skupaj močnejši, je osrednje sporočilo makroregionalnega sodelovanja in Interrega. Ne izvajamo zgolj politik in projektov, ustvarjamo resničen občutek evropske enotnosti.

Kar me pripelje do tretjega izziva: priprave poti, da lahko naše partnerske države storijo naslednje korake v smeri članstva v EU.

To mora seveda temeljiti na doseženem napredku na vseh področjih, gospodarskem, socialnem in političnem, s posebnim poudarkom na vladavini prava. Verjamem, da lahko s skupnim delom na različnih ravneh, ki smo mu priča tudi na tem forumu, prispevamo k evropski integraciji celotne makroregije.

Naj sklenem s ponovnim poudarkom pomena skupne poti pri doseganju naših ciljev. Delati sam preprosto ne pride v poštev. Rada bi vas spodbudila k temu, da vztrajate na daljnosežnih spremembah vaše makroregionalne strategije. Spremembam, ki pripravljajo jadransko-jonsko regijo za zeleno in digitalno revolucijo.

Pojdimo daleč. Pojdimo skupaj.

VIDEO NAGOVOR MINISTRA ZVONETA ČERNAČA, SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

Spoštovani udeleženci 6. foruma jadransko-jonske makroregionalne strategije,

v veliko veselje mi je, da vas danes lahko pozdravim v tako velikem številu. To dokazuje, da se vedno bolj zavedamo, da bomo le skupaj kos zahtevnim in kompleksnim izzivom na področjih modre rasti, povezljivosti v regiji, kvalitete okolja in trajnostnega turizma. Za nami je pomemben korak, ko so se definirale skupne prioritete. V tem času poteka proces umeščanja relevantnih vsebin v programske dokumente. Tudi v Sloveniji temu posvečamo pomembno pozornost, hkrati pa se zavedamo, da je to šele začetek. Čaka nas namreč še veliko dela, da bomo lahko te vsebine tudi koordinirano izvajali. Zato pa je potreben stalen in vztrajen dialog med državami in institucijami.

A verjamem, da smo na dobri poti. Tudi – ali predvsem z ekipo podporne točke za jadransko-jonsko regijo, ki je hkrati tudi naš prvi skupni strateški projekt, ki ta proces uspešno podpira. Naj se torej celotni ekipi devetih partnerjev na tem mestu iskreno zahvalim za opravljeno delo. Kot vodilni partner bomo v Službi Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko nadaljevali z aktivnostmi, ki smo jih prepoznali kot ključne. To pa so krepitev kompetenc in zaupanja ter dobre komunikacije, hkrati pa bomo še naprej spodbujali celotno partnerstvo, da se ustrezno odzove na naše skupne izzive in potrebe.

Združili bomo znanja in inovacije, ki jih imamo v regiji, in vključili mlade, da nam nastavijo ogledalo. Le tako bomo postavili temelje za prihodnost, v kateri ne bo nihče prezrt in bo vsakdo lahko uresničil svoja pričakovanja. To je moje vodilo in usmeritev sodelavcev ter naše države tako v času slovenskega predsedovanja kot dolgoročno.

Na teh vrednotah je Slovenija pripravljena tudi v novem programskem obdobju voditi partnerstvo podporne točke za jadransko-jonsko regijo, *EUSAIR Facility Point*.

Spoštovani kolegi, žal mi je, da si ne moremo seči v roko, a vseeno upam, da vam bomo košček Slovenije lahko virtualno prenesli v vaše domove. Želim vam prijetno in pozorno spremljanje foruma in upam, da se kmalu ob obalah morja vidimo tudi v živo!

Srečno!

12.00–13.30

PRIHODNOST JADRANSKO-JONSKE REGIJE

Navdihujoč pogovor

- **Prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj**,
sodobitnica Nobelove nagrade
za mir 2007
- **Boštjan Videmšek**,
ambasador Evropskega
podnebne pakta,
avtor knjige *Plan B: Pionirji boja
s podnebno krizo in prihodnost
mobilnosti*.

Prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj je ugledna slovenska klimatologinja, katere področje je agro-meteorologija. Je raziskovalka in profesorica na Univerzi v Ljubljani. Imela je ključno vlogo kot članica Medvladnega panela o podnebnih spremembah (IPCC), kjer je sodelovala pri posebnih poročilih o učinkih, prilagoditvah in ranljivosti. IPCC in nekdanji ameriški podpredsednik Al Gore jr. so prejeli Nobelovo nagrado za mir za prispevek k oblikovanju in razširjanju vednosti o podnebnih spremembah, ki jih je povzročil človek. Ko gre za sodobne izzive človeštva, je dr. Kajfež Bogataj eden najuglednejših in odmevnih glasov iz naše regije. Leta 2012 je bila uvrščena v skupino žensk, ki navdihujejo Evropo. Vse od tedaj ni nehala navduševati s svojim znanjem in pozitivno energijo.

Boštjan Videmšek je nagradjeni slovenski novinar in avtor s široko paleto interesov. Zaslovel je kot vojni dopisnik slovenskega dnevnika *Delo*, kmalu pa so njegove članke pričeli objavljati tudi najuglednejši svetovni mediji: *The New York Times*, *Le Figaro*, *Der Spiegel*, *The Guardian*, *Forbes* in *BBC*. Objavil je več nagradjenih knjig o spopadih v 21. stoletju in o sodobnem eksodusu beguncev in migrantov. S prepoznavnim slogom oživilja ogroženo vrsto obsežnih člankov in reportaž. V zadnjih letih je svojo novinarsko pozornost preusmeril na vpliv podnebnih sprememb in razcvet zelene energije po svetu. V svoji zadnji knjigi *Plan B*, slovenski knjigi leta 2020, Videmšek raziskuje podnebno krizo z odkrivanjem novih izvirnih rešitev, s katerimi se ljudje po vsem svetu spopadajo z njo. Gre za optimističen pogled na pesimistično temo, pri čemer ga navdihuje prijatelj in kolega, fotograf Matjaž Krivic, še en nagradjeni slovenski reporter z velikim mednarodnim ugledom. Mnogi vidijo *Plan B* kot navdih in referenčno knjigo, zavrto daleč v prihodnost.

NI PLANETA B!

Prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj: *Sem profesorica na univerzi in zame je privilegij, da lahko delam z mladimi. Oni so v resnici moj navdih. Če delaš kot profesor, se nikoli ne postaraš – in bolj si dovzeten za spremembe. Zato so mladi moj prvi navdih. Fantastično je, koliko vedo. Moj drugi navdih pa je raznolikost: ne le v naravi, temveč tudi med ljudmi. Čudovito je srečevati različne kulture, čudovito se je učiti od njih – in čudovito je sodelovati.*

Boštjan Videmšek: *Moja knjiga je neke vrste priročnik. Po vseh teh letih poročanja o spopadih in begunski problematiki nisem več zmogel prenesti človeške tragedije. Zato sem se kot novinar, kot človek, odločil, da nekaj vrnem. Zdaj verjamem v to, čemur rečejo »konstruktivno novinarstvo«. Skušam uporabiti vse svoje izkušnje in znanje, da najdem rešitve. Ko potujem naokrog s fotografom Matjažem Krivicem, super-optimistom, se me poloti virus naivnosti. In ko tako odkriješ ljudi, ki se spopadajo s podnebno krizo z izvirnimi rešitvami, te to navdihuje. Ne dovolijo ti reči, da se česa ne da – saj ti dokažejo, da se da.*

Prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj: *Vidimo manj množičnega turizma v Sredozemlju. Ljudje razumejo, da destinacija ne postaja donosnejša z dodajanjem vedno več ljudi, temveč z dodajanjem kvalitete. V tem vidim določen napredek.*

Boštjan Videmšek: *Grški otok Tilos je nedvomen dokaz tega, da je prihodnost lahko drugačna. Je popolna mešanica razvoja tehnologije in spremembe družbene paradigme. Začelo se je, ko je mlad zdravnik prispel na otok in se vsega lotil od korenin. Ustvaril je močno družbeno tkivo. Potem pa je Tilos postal prvi otok v Sredozemlju z energetsko samooskrbo, ki v celoti temelji na obnovljivih virih: fotovoltaiki, sončnih celicah in vetru. Nikoli se niso sramovali poudariti, da gre pri tem tudi za poslovni model.*

Prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj: *Živimo v precej zapletenih časih. Ta covid situacija ni bila zapravljen čas. Moj nasvet je inovativnost. Toda tehnologija ni vse. Potrebujemo nove ustanove. Menim, da je to izjemno pomembno, saj so naše ustanove zastarele – poglejte denimo Združene narode. Ustanovljene so bile v drugih časih in za drugačne probleme. Ali pa univerze: se vam zdi, da so sledile času? Moji študentje danes lahko pridobijo vse informacije; toda usodno potrebujejo profesorja, da jim pove, katera novica je lažna, kaj je resnično koristno, kaj pa so smeti. Podobno velja za parlament. Potrebujemo torej nove ustanove, novo infrastrukturo. Naredimo jih zelene. In kar je morda najbolj pomembno: iznajti moramo nove življenjske sloge. BDP ni dovolj, BDP je zastarel, sodi v prejšnje tisočletje. Obstajajo nova merila uspeha.*

Boštjan Videmšek: *Navijam za agendo, ki temelji na prihodnosti, ne preteklosti. Mladi bodo glavne žrtve podnebne krize. Dajmo jim možnost, da povedejo že zdaj. Za res velik korak naprej se moramo hitro in jasno premakniti od refleksa k refleksiji, od odziva k premisleku. Tega potenciala ne vidim v politiki, saj delo politikov temelji na strategiji plazilskega dela možganov – na refleksu. Potrebujemo refleksijo – ta pa pripada mladim.*

14.30–15.50

ZA ZELENO IN KROŽNO GOSPODARSTVO V JADRANSKO-JONSKI REGIJI

Razprava:

- **Peter Grk**, nacionalni koordinator za Zahodni Balkan, Ministrstvo za zunanje zadeve, Slovenija
- **mag. Ladeja Košir Godina**, direktorica Circular Change, predsedujoča European Circular Economy Stakeholder Platform, Slovenija
- **dr. Aleš Gnamuš**, višji analitik, Skupno raziskovalno središče, Evropska komisija
- **prof. dr. Tomaž Rodič**, direktor, Center odličnosti za vesoljske tehnologije in znanosti, Space-SI, Slovenija
- **Denis Jahić**, generalni direktor, AquafilSlo, Slovenija
- **Marija Raspopović**, višja svetovalka, Gospodarska zbornica Črne gore, BlueFasma Interreg MED program
- **Roberto Sandrini**, projektni vodja, Tehnološki park Ljubljana, Circular Space 4.0 Interreg Alpine Space

LAHKO RADIKALNO SODELOVANJE SPROŽI SISTEMSKE SPREMEMBE?

Peter Grk: Slovenija bo prevzela predsedovanje Svetu EU 1. julija letos.

Ena najpomembnejših prednostnih nalog slovenske zunanje politike je širitev EU na Zahodni Balkan; pa ne zato, ker bi bili posebej altruistična država, ampak ker je ta regija življenjskega pomena za našo stabilnost in blaginjo. Ena od simboličnih zadev, ki jih bo Slovenija organizirala, bo vrh EU-Zahodni Balkan oktobra 2021. Zakaj je vrh pomemben? Ker lahko usmerimo in uskladimo vse dejavnosti, ki jih EU in Zahodni Balkan počneta skupaj. Ena od zadev, ki ji bo na vrhu namenjene največ pozornosti, je celotna agenda povezljivosti, še posebej pa zelena agenda – se pravi, prehod s premoga na zeleno.

mag. Ladeja Košir Godina: V krožnem gospodarstvu si prizadevamo ohranjati vrednost kar najdlje mogoče. Mislimo moramo na oblikovanje: ne proizvajati izdelkov, ki ne morejo trajati. Radi bi dosegli stopnjo, ko bo odpadek vgrajen v sistem kot vir. Zato potrebujemo ustvarjalnost, potrebujemo inovativnost, ne le pri proizvodih, temveč tudi pri storitvah. Radikalno sodelovanje je ključnega pomena. Vsak od nas ima znanja, vsak od nas je po svoje povezan z določenim področjem – potrebujemo pa sistemski pristop. En sektor ali ena država ne moreta sama rešiti problemov: cela naša celina je tako majhna, da moramo delati z roko v roki. Mreže so ključ. Navajeni smo javnega upravljanja, toda zadeve se ne morejo spremeniti brez mrežnega upravljanja. Samo s kombinacijo obeh lahko dosežemo oprijemljive rezultate.

13.00–14.30

EUSAIR steber II

Povezljivost v regiji

(podskupina za transport)

Zelene in pametne transportne rešitve povezujejo jadransko-jonsko regijo

Predsedujoči:

Pierluigi Coppola

Uvodničar:

Alain Baron

Razpravljalci:

- **Matej Zakonjšek**
- **Kurt Bodewig**
- **Georgios Vokas**
- **Domenico Gattuso**

09.00–10.30 (2. DAN)

EUSAIR steber II

Povezljivost v regiji

(podskupina za energetska omrežja)

Pospešeno sodelovanje za zeleno energetska okrevanje in odpornost v EUSAIR: poudarek na zelenih omrežjih in vodiku

Predsedujoči:

- **dr. Janez Kopač**

Uvodničarja:

- **Cosma Panzacchi**
- **Constantinos Papalucas**

Razpravljalci:

- **Marcello Capra**
- **Gianluca Marini**
- **Nebojša Vučinić**
- **Milan Zdravković**

POVZETEK SKLEPOV TEMATSKIH STEBROV, PREDSTAVLJEN NA ZAKLJUČNEM PLENARNEM ZASEDANJU

Steber II

Povezljivost v regiji – transport

Integrirane železniške in pomorske rešitve lahko in morajo prispevati k prizadevanjem za nizko-ogljico mobilnost. Toda vlaganja morajo spremljati zakonodajne in upravne reforme, ki naj spodbujajo interoperabilnost ter skupne standarde v storitvah in varnosti.

- Železniški transport lahko igra pomembno vlogo v prehodu k nizko-ogljico mobilnosti ter za gospodarsko okrevanje in odpornost jadransko-jonske regije.
- Da bi zares pridobili, morajo vlaganja v infrastrukturo spremljati tudi zakonodajne in upravne reforme, ki naj spodbujajo medoperabilnost, skupne standarde varnosti in ravni storitev.
- Integrirane železniške in pomorske rešitve lahko prispevajo k zmanjšanju skupnih zunanjih stroškov transporta. Toda pospešena uporaba obnovljivih in alternativnih goriv za plovila in v lukah je življenjskega pomena za doseg okoljske vzdržnosti.

Steber II

Povezljivost v regiji – energija

Delež tehnološke inovativnosti na pametnih energetskih omrežjih in raba vodika v regiji bosta pospešila okrevanje in prehod v zeleno gospodarstvo. Zeleni načrt ponuja velik potencial v tej smeri.

Glede na težaven kontekst in prihodnje izzive se je oblikovalo jasno soglasje o nujnem povečanju energetskega sodelovanja znotraj EUSAIR in onstran njenih meja, da bi pospešili energetska okrevanje in prehod v zeleno gospodarstvo. Pametna omrežja in vodik sta dve ključni sestavini in smeri v prizadevanjih za brezogljico energetski sistem. Zeleni energetski načrt za jadransko-jonsko regijo bo državam članicam EUSAIR omogočil sodelovanje na področju pametnih omrežij in vodika z izmenjavo tehnoloških inovacij, poslovnih priložnosti in konvergenca v skupnem poslanstvu.

Steber I Modra rast

Številne trajnostne rešitve pri vlaganjih v raziskave in inovativnost ter rabo naprednih zelenih in digitalnih tehnologij lahko spodbudijo trajnostno modro rast.

Na tematskem zasedanju so razpravljali o strategijah in predstavili številne primere iz vseh držav EUSAIR, ki bodo okrepile trajnostne rešitve pri vlaganjih v raziskave in inovativnost ter rabo naprednih zelenih in digitalnih tehnologij za pospešeno trajnostno modro rast. Sklenili so, da se je sodelovanje v jadransko-jonski regiji v okviru EUSAIR izkazalo kot močno orodje pri določanju skupnih prizadevanj in dejanj za preobrazbo v trajnostno modro gospodarstvo na tem območju.

16.00–17.30

EUSAIR steber I Modra rast

Trajnostne strategije za modro rast in inovativnost

Predsedujoči:

- Irene Tzouramani
- Milena Krasić
- Eleni Hatziyanni

Pozdravni nagovor:

- Ana Le Marechal

Uvodničar:

- Christos Economou

Razpravljalci:

- Maria Cristina Pedicchio
- Nikitas Nikitakos
- Jernej Švab
- Rigers Bakiu in Edmond Hala
- Nikola Vladimir
- Milica Mandić
- Irina Manevska
- Elena Banci

2. DAN

sreda, 12. maj 2021

09.00–10.30

EUSAIR steber III

Kakovost okolja

Trajnostna raba obalnih in morskih virov za zdravo prihodnost z zelenim in pametnim okrevanjem

Predsedujoči in moderator:

• **dr. Mitja Bricelj**

Uvodničar:

• **Senad Oprašić**

Razpravljalci:

• **Konrad Stania**

in **Dragan Zeljko**

• **Vedran Nikolić**

• **Alberto Barausse**

in **Liliana Vižintin**

• **Stella Kyvelou**

• **Fabio Vallarola**

• **Brian Mac Sharry**

Steber III

Kakovost okolja

Obalni in morski ekosistemi jadransko-jonske regije so pod naraščajočim pritiskom in vplivi tako s kopnega kot morja. Varovana območja so priložnost za trajnostno modro gospodarstvo.

- Rezultati čezmejnega sodelovanja v Komisiji za Muro in Dravo so okrepili ekološki status, kar je konkreten prispevek k biosfernemu rezervatu Mure, Drave in Donave. Forum o Muri je inovativen pristop k poštenemu dialogu s civilno družbo in vsemi zainteresiranim deležniki. Mednarodna komisija za porečje reke Save je regionalni pristop, ki povezuje pet držav EUSAIR za povečano varnost vode v skupnem porečju, hkrati pa vključuje tudi mladinski parlament za Savo kot stalni organ komisije.
- Obalni in morski ekosistemi jadransko-jonske regije so pod naraščajočim pritiskom in vplivi tako s kopnega kot morja. Prihodnji razvoj mora upoštevati zeleno infrastrukturo in ekosistemske storitve v skupnih ekosistemih.
- Pospešeno mreženje obalnih in morskih varovanih območij je izziv za pomorsko prostorsko načrtovanje in priložnost za trajnostno modro gospodarstvo.
- Izobraževanje za trajnostne rešitve na vseh ravneh je bistveno za višjo učinkovitost.

Steber IV

Trajnostni turizem

Sinergija turizma in kulture lahko prinese pozitivne rezultate, novo energijo in navdušenje: sproži nove načine razmišljanja, ki lahko navdihnejo trajnosten in odgovoren razvoj regije. Z raznolikostjo kreativnih produktov lahko oživi družbe in gospodarstva, ki so jih prizadele krize in pandemija.

- Izkoristiti je potrebno polni potencial umeščanja turističnih projektov za okrepitev EUSAIR makroregije z integriranim trajnostnim upravljanjem destinacij, ki naj temelji na multidisciplinarnem znanju, podatkih, raziskavah, anketah in načrtovanju, inovativnosti in multi-inteligentnih sistemih.
- Posebna vrednost EUSAIR je v edinstvenih avtentičnih varovanih območjih, tako kulturnih kot naravnih. Sinergična sposobnost turizma in kulture lahko prinese pozitivno spodbudo, novo energijo in navdušenje; sproži nove načine razmišljanja, ki lahko navdihnejo trajnosten in odgovoren razvoj EUSAIR; oživi družbe in gospodarstva, ki so jih prizadele krize in pandemija – vse to z raznolikostjo kreativnih produktov, kulturnih poti in avtentičnimi zgodbami.
- Okrevanje v EUSAIR se mora nadaljevati z umeščanjem prioritarnih vsebin na področju turizma, ob upoštevanju participativnega pristopa, vključevanja in večnivojskega upravljanja.

10.30–12.00

EUSAIR steber IV

Trajnostni turizem

Od krize do okrevanja s transnacionalnimi turističnimi projekti, usmerjenimi v trajnostno zeleno makroregijo

Predsedujoči:

- **Slawomir Tokarski**
- **Natalija Haviđić**

Moderatorica:

- **Nadine Lakhal**

Uvodničarji:

- **Senka Daniel**
in **Mislav Kovač**
- **Flaminia Santarelli**

Razpravljajci:

- **Zamir Dedej**
- **Elia Apostolopoulou**
- **Irena Marš**
in **Maša Klavora**
- **Gordana Djurović**
- **Alex Crevar**

15.15–16.00

PLENARNO ZAKLJUČNO ZASEDANJE

- **mag. Monika Kirbiš Rojs**, državna sekretarka, Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko
- **Jean-Pierre Halkin**, vodja oddelka za makroregije, nadnacionalno/medregionalno sodelovanje, IPA, širitev, Evropska komisija
- **Olta Xhacker**, video-nagovor ministrice za zunanje zadeve Albanije
- **Pellumb Qazimi**, veleposlanik Republike Albanije v Sloveniji.

KULTURNI PROGRAM

- **Luka Šulić**, čelo

MONIKA KIRBIŠ ROJS, DRŽAVNA SEKRETARKA, SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

Spoštovani gostje, dragi kolegi, partnerji, prijatelji, prišli smo skoraj do konca – 6. foruma EUSAIR in slovenskega predsedovanja EUSAIR.

Slovenija je sedma država, ki sodeluje v EUSAIR ter je predsedovala EUSAIR in Jadransko-jonski pobudi. Celotno obdobje je zaznamovala pandemija covida-19, a smo se novi realnosti nemudoma prilagodili. Niti eden od načrtovanih dogodkov ni bil odpovedan; še več, udeležba se je prek video-povezav celo povečala. Lahko smo zelo ponosni, da je skoraj 5.000 udeležencev obiskalo ali aktivno sodelovalo vsaj enega od več kot 40 dogodkov, ki so se zgodili med slovenskim predsedovanjem. In kaj smo dosegli s temi dogodki?

- Soglasje glede prioritarnih vsebin, ki bodo umeščene v konkretne finančne programe – evropske, regionalne in nacionalne. Razprave med različnimi programi že potekajo.
- Kot del širitvene agende EU je predsedstvo sprožilo razpravo o presoji ustreznosti prioritarnih vsebin EUSAIR za Gospodarski in naložbeni načrt ter Zeleno agendo za Zahodni Balkan.
- Naša tematska prioriteta, zelena povezljivost, je prečno povezala vse štiri stebre strategije.
- Predsedstvo je podprlo in spodbudilo številne oblike angažiranja mladih: od izzivov podnebnih sprememb v izobraževalnem procesu in ozaveščanja do podjetniškega razmišljanja. Nacionalna tekmovanja (POPRI) za najboljše podjetniške ideje so se odvila v vseh državah EUSAIR.
- Podeljene so bile nagrade ambasadorjem civilne družbe – *vetrnice odličnosti*.

Pa vendar sem danes tu, da sklenem 6. forum. Forum, ki je privabil 1.000 registriranih udeležencev, na vzporednem poslovnem srečanju pa se je zbralo kar 120 ustanov, ki so izpeljale 64 srečanj. Zbralo se je tudi več kot 40 študentov in njihovih mentorjev, ki jih družijo skrb za našo skupno prihodnost. Če k temu dodamo še 3.000 tekmovalcev in njihovih 1.000 mentorjev iz izobraževalnih ustanov, ki so sodelovali pri tekmovanju EUSAIR POPRI, in skoraj 400 udeležencev spremljevalnih dogodkov Jadransko-jonske pobude in programa ADRION, potem je forum in vse vzporedne dogodke spremljalo kar 5.500 deležnikov! Navdušena in globoko počaščena sem, da sem del tega druženja.

Naj se iskreno zahvalim vsem, ki ste sodelovali pri pripravi foruma: od nacionalnih koordinatorjev, koordinatorjev tematskih stebrov in članov tematskih usmerjevalnih skupin do Evropske komisije, tehnične ekipe in vsem vam, govorcem in udeležencem. Nenazadnje naj se zahvalim še sanjski ekipi EUSAIR *Facility Point*, ki zna vedno najti pot naprej! Radi rečemo, da je vsak konec nov začetek. Za Slovenijo ta konec pomeni nov začetek – predsedovanja Svetu EU.

Ostanite močni, ostanite angažirani, ostanite zdravi!

14.30–15.15

PODELITEV NAGRAD

Nagrada Mladi POPRI

Nagrajence sta razglasili **Karin Žvokelj**, namestnica direktorja SPIRIT Slovenija, in **mag. Tanja Kožuh**, direktorica Primorskega tehnološkega parka.

IZJEMNE ŠTEVILKE

Člani in udeleženci foruma EUSAIR, študentke in študentje, dame in gospodje, v veliko čast in veselje mi je, da sem lahko z vami in na tem odru zastopam Primorski tehnološki park in vseh devet tehnoloških parkov, s katerimi smo zadnjih nekaj mesecev tesno sodelovali.

Vesela sem, ker smo si res močno želeli pripraviti mednarodno tekmovanje najboljših poslovnih idej – in uspelo nam je! Tekmovanje POPRI se je iz lokalne zgodbe razvilo v nacionalno, postalo je slovenski brand. Je veliko več od tega, da se mladi, zagreti študentje učijo o podjetništvu in podjetnosti; je proces, v katerem tehnološki parki, poslovna skupnost s start-upi in podjetji, šole in snovalci politik sodelujejo z roko v roki – da bi zagotovili kakovostno podporo mladim. Je proces, v katerem se deležniki učijo eni od drugih, posledično pa vsi napredujemo in se razvijamo.

Si lahko predstavljate dogodek EUSAIR POPRI za mlade, ki je pritegnil vse omenjene ustanove iz vseh devetih držav jadransko-jonske regije? Da smo to dosegli, je v vsaki državi tekel proces učenja, ki je prepoznal in izbral najboljše nacionalne ideje. Samo v Sloveniji je sodelovalo 134 ekip s 344 udeleženci, 58 mentorji in 62 ustanovami. Pomnožite to z 8, pa boste dobili izjemne številke.

In zdaj smo tu, na zadnji etapi dogodka. Čas je za razglasitev nagrajencev. Naj pred tem le še enkrat povem, kako ponosna sem na vas, študente. V teh dveh dneh smo spoznali fantastične poslovne ideje, vaše izvrstne prezentacije in vašo željo po učenju. Vsi ste zmagovalci!

Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem ustanovam, ki so podprle naše delo. Preveč jih je, da bi lahko naštel vse, pa še koga bi pozabila. Vendar gre posebna zahvala Evropski komisiji in Ministrstvu za zunanje zadeve Republike Slovenije, kakor tudi vsem tehnološkim parkom in šolam v regiji.

Najlepša hvala. Resnično upam, da se ponovno srečamo prihodnje leto. Se vidimo 2022!

mag. Tanja Kožuh, direktorica Primorskega tehnološkega parka

ZMAGOVALCI MLADI POPRI

Zmagovalni ekipi sta bili **VISUS** med dijaki in **Magnet Strap Winder** med študenti, obe iz Slovenije. Zmagovalci v obeh kategorijah se bodo udeležili 14-dnevnega on-line seminarja v kalifornijskem poslovnem pospeševalniku M Accelerator. PODIM Start Up konference v Mariboru se bodo udeležile drugo in tretje uvrščene ekipe: **Leaflife** iz Italije in **VAH** iz Srbije v kategoriji dijakov ter **Vočaka** iz Črne gore in **Eklinika** iz Bosne in Hercegovine v kategoriji študentov. Posebno priznanje za najbolj ustvarjalno »brezmejno idejo« so podelili predstavniki Nove Gorice in Gorice kot Evropske prestolnice kulture 2025. Prejeli so jo člani ekipe **Bioneers** iz Severne Makedonije.

EUSAIR
Slovenian Presidency 20-21

**Along
the coasts
of the
shared sea.**

14.30–15.15

PODELITEV NAGRAD

Vetrnice odličnosti

Prejemnike sta razglasila **mag.**

Andreja Jerina, nacionalna koordinatorica makroregionalnih strategij EU, Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije, in **Danilo Markočič**, župan Občine Izola.

VETRNIC E ODLIČNOSTI

Vetrnica odličnosti je priznanje Strategije EU za jadransko-jonsko regijo tistim, ki so znali bogate izkušnje z razvojem makroregionalnih strategij nadgraditi v prizadevanja za skupno dobro. Skozi stoletja je prav energija vetra poganjala črpalke, s katerimi so črpali morsko vodo na solnih poljih. Najbolj znane so bile vetrnice na Fontaniggah, delu Piranskih solin, kjer še danes pridelujejo sloviti morski cvet. Voda je tako dala človeku sol s pomočjo sonca in vetra: kot bi se štirje elementi ponovno srečali tudi v štirih krilih kamnite vetrnice. Tradicionalni način pridobivanja soli je danes zaščiten kot pomemben del slovenske kulturne dediščine.

Ambasadorji Strategije EU za jadransko-jonsko regijo (EUSAIR) za leto 2021 so:

MAG. GEORGE ALEXAKIS, GRČIJA

Viceguverner Krete za evropske in mednarodne zadeve, podpredsednik Konference o perifernih pomorskih režimih Evrope, zadolžen za pomorske zadeve. Diplomiral je iz gradbeništva na Demokritovi tehnični univerzi, magistriral pa iz znanosti načrtovanja na *London School of Economics and Political Science*. Med letoma 2001 in 2004 je bil direktor luške uprave v Heraklionu na Kreti.

George Alexakis se je izkazal v procesu izbire priorit etnih vsebin in umeščanju le-teh v nacionalne in regionalne politike, ob upoštevanju vseh prednosti evropskih finančnih okvrov in programov. Uspelo mu je angažirati dele lokalnega, regionalnega in nacionalnega gospodarstva in druge deležnike, s tem, ko jim je predstavil priložnosti in prihodnje perspektive. Z razumevanjem močne pomorske dimenzije in njenega potenciala za prihodnji razvoj je George Alexakis spodbudil učinkovit dialog med sektorji modrega gospodarstva o čezsektorskih ciljih za okolje, turizem, povezanost in teritorialno kohezijo jadransko-jonske regije.

BOJANA CIPOT, SLOVENIJA

Diplomirala je iz družboslovnih ved na Univerzi v Ljubljani. Bogate izkušnje iz mednarodnega sodelovanja je pridobila na številnih diplomatskih položajih, tudi v tujini. Leta 2014 se je pridružila slovenski nacionalni ekipi za koordinacijo makroregionalnih strategij EU in pomembno prispevala k slovenski udeležbi v donavski, alpski in jadransko-jonski strategiji. Od leta 2019 je vodja mednarodnega sodelovanja in projektnega vodenja v Primorskem tehnološkem parku.

Bojana Cipot trdno verjame v novo generacijo in njen podjetniški duh, ki bo ustvaril boljši jutri. Izjemno je prispevala k vključevanju mladih v EUSAIR, predvsem s promocijo tekmovanja podjetniških idej mladih. S pomočjo širokega razumevanja makroregionalnega sodelovanja ji je z mreženjem tehnoloških parkov uspelo nacionalno tekmovanje POPRI razširiti na vse države, ki sodelujejo v EUSAIR. Z razumevanjem pomena čezmejnih in makroregionalnih izzivov Bojana Cipot navdihuje mlade, da povezujejo svoja znanja in ustvarjajo boljšo prihodnost.

MIRJANA ČAGALJ, HRVAŠKA

Podpredsednica za gradbeništvo, transport in komunikacije pri Hrvaški gospodarski zbornici. Leta 2017 je postala predsednica foruma jadransko-jonskih zbornic. Bila je članica parlamentarnega odbora za gradbeništvo, od leta 2015 pa članica delovne skupine za spodbujanje naložb v Uradu predsednice Republike Hrvaške.

Mirjana Čagalj je študirala gradbeništvo na Univerzi v Splitu. Vrsto let je aktivno sodelovala pri delu jadransko-jonske regije. Organizirala je prvo skupno konferenco foruma jadransko-jonskih gospodarskih zbornic, mest in univerz v Splitu leta 2018. Konferenca je pritegnila več kot 120 ustanov iz treh regionalnih civilno-družbenih mrež: gospodarskih zbornic, mest in univerz. Mirjana Čagalj je tedaj poudarila, kako pomembna so skupna prizadevanja in tesno sodelovanje za skupni napredek regije: *»Gospodarstvo je predpogoj razvoja mest in univerz, toda brez izobraževalnega kadra se gospodarstvo ne vrti.«*

DR. EMILIJA KASTELIC, SLOVENIJA

Doktorirala je s preučevanjem arhitekture na Univerzi na Primorskem. Kot projektna vodja EU sredstev je bila vključena v številne projekte programov Interreg, Adrion in Ustvarjalna Evropa. Izkušnje je pridobivala na Znanstveno-raziskovalnem centru v Kopru. Trenutno vodi oddelek za kulturo na Zavodu za mlade, kulturo in turizem mestne občine Koper-Capodistria.

Emilija Kastelic je od leta 2016 izjemno prispevala k delu tematske usmerjevalne skupine EUSAIR za kakovost okolja. Nudila je podporo koordinatorskemu delu pri razvoju prvih prioriternih vsebin v okviru tretjega EUSAIR stebra za kakovost okolja. Še več, Emilija Kastelic je razvila prvi medstebni projekt s področja trajnostnega turizma in je kot prva zaposlena pri slovenskem partnerju EUSAIR *Facility Point* v Izoli začrtala pot prihodnjega razvoja prve generacije prioriternih vsebin EUSAIR.

MAG. MILENA KRASIĆ, ČRNA GORA

Magistrirala je s področja biodiverzitete. Poklicno kariero je posvetila področju ribištva: od diplome prek Hidrometeorološkega inštituta Črne gore in osnovne šole, kjer je učila biologijo, do raziskav na Fakulteti prirodnoslovnih ved in dela z mednarodnimi svetovalci na Ministrstvu za kmetijstvo, kjer se je srečala z EUSAIR. Milena Krasić je na ministrstvu trenutno vodja oddelka upravljanje z ribolovnimi flotami in morskimi viri.

Milena Krasić je v EUSAIR tesno vpeta že od samega začetka, vse od priprave in ustanovitve, nato pa v upravljanje tematskega stebra Modre rasti in v vodenje EUSAIR na nacionalni ravni. Med črnogorskim predsedovanjem EUSAIR se je posebej izkazala pri pripravi 4. foruma, kjer sta bila tako diskusija vodilnih kot tematska razprava posvečeni področju modre rasti – akvakulturi. Bila je prva koordinatorka EUSAIR stebra I Modra rast iz Črne gore – in še vedno je njen prispevek k delu tematske usmerjevalne skupine izjemen.

MAG. ROSSELLA RUSCA, ITALIJA

Magistrirala je iz arhitekture na rimski univerzi La Sapienza. Kot svetovalka na Stalnem predstavništvu Italije v EU je bila med leti 2014 in 2019 odgovorna za makroregionalne strategije. Od leta 2020 kot neodvisna strokovnjakinja svetuje mestu Benetke pri pripravi projekta za program Obzorje Evrope »100 ogljično nevtralnih in pametnih mest do leta 2030«.

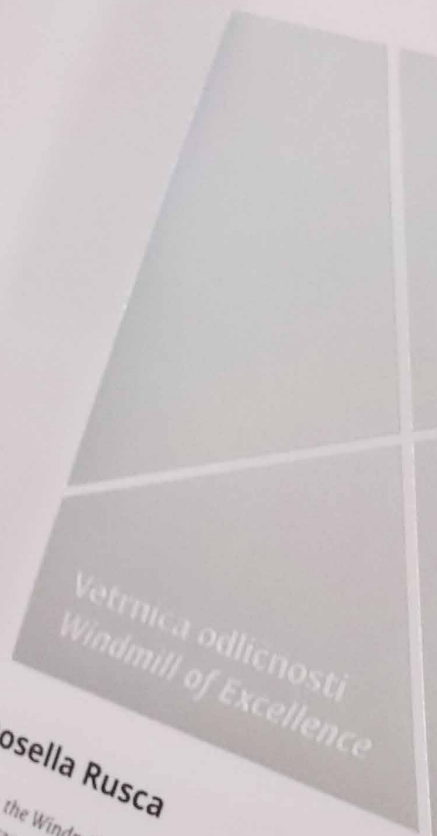
Od samega začetka evropske razprave o makroregionalnem pristopu k regionalni politiki je bil njen prispevek kot strokovnjakinje za kohezijsko politiko in ozemeljsko sodelovanje izjemen. Leta 2014 je v času italijanskega predsedovanja Svetu Evropske unije predsedovala skupini prijateljev predsedstva Sveta, posvečeni makroregionalnim strategijam, in pripravila sklepe Sveta o EUSAIR, ki so bili 2014 tudi potrjeni. Močno si je prizadevala za razvoj makroregionalnih strategij na ravni EU kot tudi na nacionalni ravni, še posebej za učinkovito upravljanje, boljšo umeščenost v programe, financirane s sredstvi EU, ter za širšo sistematično analizo njihove dodane vrednosti in rezultatov.

the close o
EU Strategy for t
the Ministry of
has decided to aw

Mirjana Čepelj

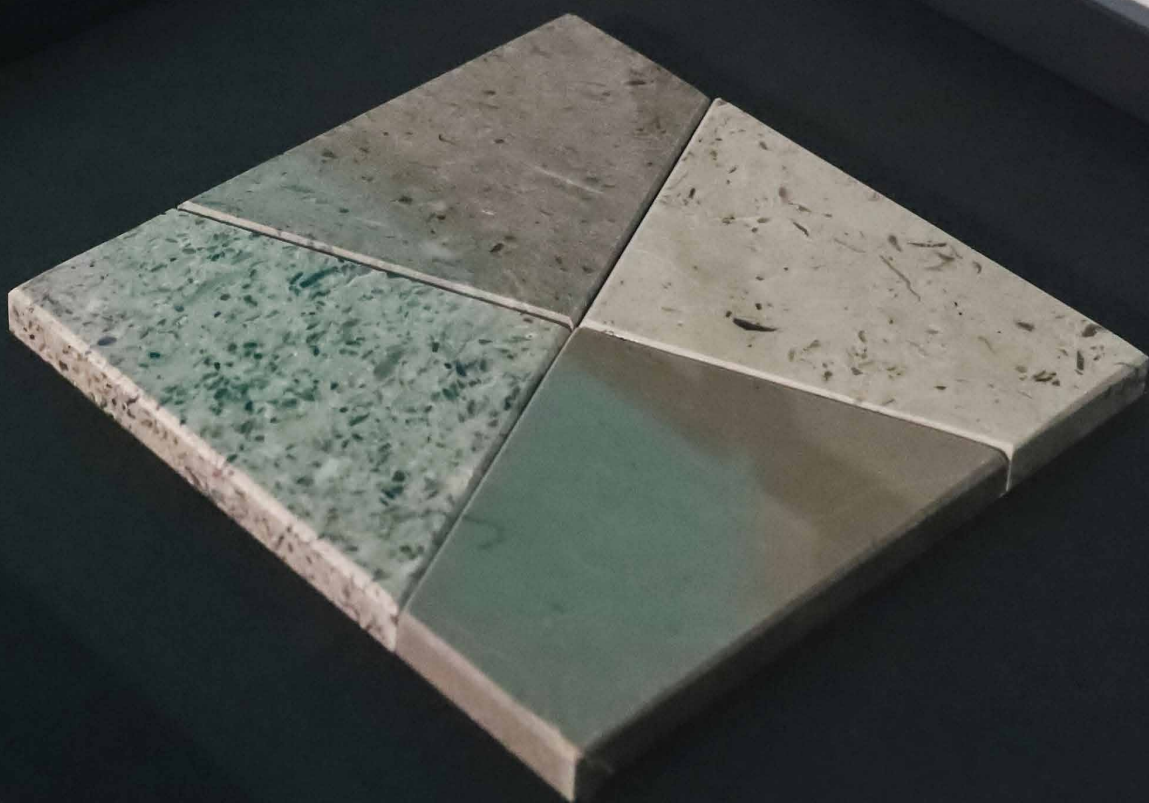
with the Windmill of Excellence and to confer upon her
honorary title Ambassador of the EU macro-regional strategy
Izola, 12 May 2021

**Vetrnica odličnosti
Windmill of Excellence**

Rosella Rusca

with the Windmill of Excellence and to confer upon her
honorary title Ambassador of the EU macro-regional strategy
Izola, 12 May 2021

SPREMLJE- VALNI DOGODKI FORUMA

5. maj

09.45–12.30

Mnogo generacij – ena prihodnost!

<https://www.adriatic-ionic.eu/event/6th-annual-eusair-forum/side-event-many-generations-one-future/>

11. maj

10.00–19.00

B2B sestanki

<https://www.adriatic-ionic.eu/event/6th-annual-eusair-forum/side-event-b2b/>

Poslovni nasvet pred vašimi vrati

12. maj

17.30–18.00

Postavitev oznak »Varujmo morje«

MNOGO GENERACIJ – ENA PRIHODNOST!

Študenti, mladi raziskovalci in njihovi mentorji/profesori so se udeležili webinarja, da se seznani z EUSAIR in možnostmi sodelovanja, ki jih ta ponuja. Namen dogodka je bil pripraviti mlade udeležence, da bodo znali učinkovito oblikovati svoja sporočila in bodo lahko glas prihodnosti na 6. forumu EUSAIR. Študenti in njihovi mentorji so bili povabljeni, naj predstavijo pobude in projekte, ki jih po njihovi oceni regija najbolj potrebuje.

Staša Mesec, vodja strateškega projekta podporne točke EUSAIR
Facility Point, Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko

B2B@EUSAIR FORUM 2021

V okviru 6. foruma je vzporedno potekal tudi dogodek poslovnega mreženja. Organizacijo B2B dogodka je prevzela Univerza na Primorskem, slovenska članica *Enterprise Europe Network*, ki je k sodelovanju in soorganizaciji pritegnila še 35 podjetniških podpornih organizacij iz 9 držav EUSAIR, ki so prav tako članice mreže *Enterprise Europe Network* in so poskrbele za promocijo dogodka v ciljnih državah ter rekrutiranje udeležencev.

Na dogodku je sodelovalo 121 sodelujočih iz 17 držav. Med temi je bilo 55 podjetij, 16 predstavnikov univerz, 11 nevladnih organizacij, 9 start-upov, 6 predstavnikov agencij/zvez, 5 raziskovalnih inštitutov, 5 predstavnikov vladnih organizacij, 3 freelancerji ter 11 ostalih sodelujočih. Med udeleženci je bilo predlaganih 94 in izvedenih 64 sestankov. Po do sedaj zbranih podatkih je bilo sklenjenih 8 poslovnih sodelovanj.

Verjamemo, da smo z uspešno izpeljanim virtualnim B2B dogodkom ustvarili priložnosti za poslovno-tehnološka sodelovanja med deležniki iz jadransko-jonske regije in tako prispevali h gospodarski in družbeni blaginji ter rasti EUSAIR regije.

Sebastjan Rosa, projektni vodja, Fakulteta za management,
Univerza na Primorskem

ZGODBA O OZNAKAH »VARUJMO MORJE«

V začetku devetdesetih let, v tedaj mladi jadranski državi Sloveniji, sta obstajali želja in energija za vzpostavitev odgovornega ravnanja z obalo in morjem. Vsebinski navdih sta nam bila Barcelonska konvencija o varstvu Sredozemskega morja in obale ter Program združenih narodov za okolje / Mediteranski akcijski program (UNEP/MAP). Bistvo Barcelonske konvencije – vzpostavitev trajnostnega upravljanja z obalnimi in morskimi viri – smo vizualizirali s stilizirano reko in obalo, tipičnim rastjem (pinijo) ter zdravim morjem (simbol riba) in napisom »Varujmo morje« v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku. Glavni namen: osveščanje uporabnikov obale ter občinskih in državnih oblasti o odgovornem ravnanju z občutljivim obalnim in morskim okoljem.

Oznake na obali so postavili predstavniki Ministrstva za okolje in prostor, Izpostava Koper. Slovesna otvoritev prve oznake je bila po generalni obnovi čelnega nasipa Sečoveljskih solin, ob Svetovnem dnevu voda, 22. marca 1993. Namen: opozoriti na enkratni stik sladke in morske vode v izjemnem okolju kulturne (soline) in naravne dediščine (Ramsarski habitat) slovenske obale. Ministrstvo je naročilo tudi študijo za ohranitev naravnih delov slovenske obale, kar je postala strokovna podlaga za delo Zavoda za varstvo naravne dediščine Piran (danes s sedežem v Izoli). Prav na tej osnovi so bili pripravljeni predlogi za razglasitev zavarovanega območja Strunjskih solin ter revitalizacijo in zavarovanje Škocjanskega zatoka. UNEP/MAP je na predlog Ministrstva za okolje in prostor financiral tudi odstranitev več deset ton sedimentov iz ustja Badaševce, ki so bili močno onesnaženi s težkimi kovinami zaradi dolgaletnega delovanja galvan v Tomosu in drugih industrijskih objektih. UNEP/MAP je podprl tudi naš predlog za pripravo Programa za upravljanje z obalo (CAMP Slovenia) ter med 2005 in 2008 izvedel serijo tematskih delavnic za predstavnike občinske in državne uprave za celovito upravljanje z obalo, ki so jih vodili priznani mednarodni strokovnjaki. V okviru tega projekta je bila razvita tudi prostorska vizija za slovensko obalo z naslovom »Kakovost v tisočinki Sredozemlja«.

V Portorožu je leta 2005 potekalo 14. zasedanje pogodbenic Barcelonske konvencije, na katerem smo sprejeli 1. strategijo trajnostnega razvoja Sredozemlja ter podpisali slovensko-italijansko-hrvaški sporazum o preprečevanju in ravnanju ob morebitnem onesnaženju zaradi nesreč na morju (*Contingency Plan in Adriatic*). V času slovenskega predsedovanja Barcelonski konvenciji (2005-2008) je bil pripravljen in podpisan sodoben Protokol o celovitem upravljanju z obalnim območjem (ICZM protokol), ki ga je Slovenija tudi prva ratificirala – 25. septembra 2009. Zaradi izjemnega pomena ICZM protokola za ohranitev zdravih obalnih območij Sredozemlja je UNEP/MAP razglasil 25. september za Sredozemski dan obale. V Sloveniji ga že peto leto obeležujemo v Izoli kot *Teden Sredozemske obale in makroregionalnih strategij EU* z vrsto strokovnih in družabnih dogodkov, ki potekajo v okviru izvajanja Strategije EU za jadransko in jonsko regijo. Občina Izola je poleg organizacije pomembnih dogodkov za celovito upravljanje z obalo proaktivna zlasti pri izvajanju konkretnih ukrepov. Med najbolj pomembnimi je vzpostavitev zelenega koridorja med Koprom in Izolo, ki je ljudem povrnil desetino obale in razbremenil najožji obalni prostor pritiskov prometa. Prav ta »majhen korak« je v procesu EUSAIR imel izjemen vpliv na pospešitev vključevanja vsebin zelenih in modrih koridorjev v razvojne projekte EUSAIR in vključevanje te vsebine v prostorsko načrtovanje EU na morju.

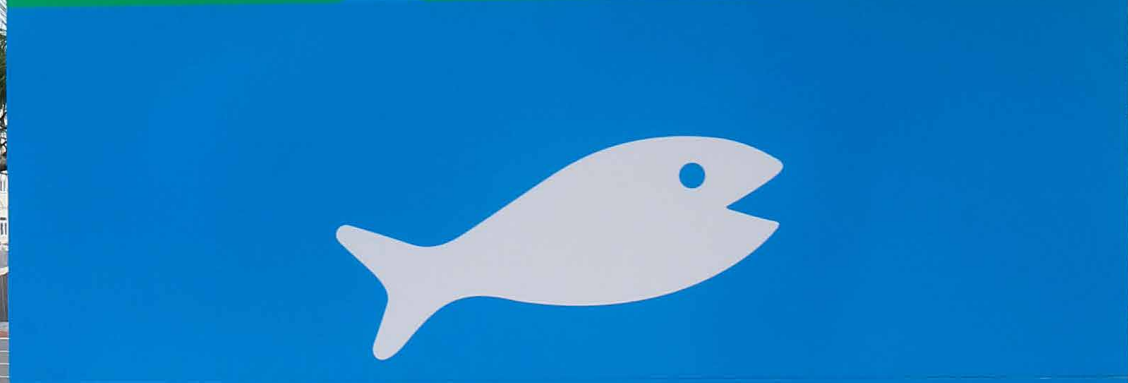
Naj ohranijo obnovljene oznake tak vpliv še naprej ...

dr. Mitja Bricelj,

koordinator EUSAIR stebra III Kakovost okolja,
Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije

Keep the sea clean

A stylized illustration of a landscape. On the left, there are two green hills of different heights. A blue river flows from the base of the smaller hill towards the right. On the right side of the image, there is a large, dark green tree with a thick trunk and a wide, flat canopy. The background is a light blue-grey color. The text 'Keep the sea clean' is written in a blue, sans-serif font at the top left of the image.

RETRORAL ALA NUCLEOTIDE
PHOSPHORYLATED 3' ENDS IN PROTEIN

RECEIVED: 10 JULY 2008
 MANUSCRIPT RECEIVED: 20 AUGUST 2008
 ACCEPTED: 20 SEPTEMBER 2008

 European Commission

Interreg
ADRIAN

Priloga I k Izolski deklaraciji

DOSEŽKI SLOVENSKEGA PREDSEDOVANJA EUSAIR

Slovenija je sedma sodelujoča država EUSAIR zapored, ki predseduje tej strategiji. Obdobje slovenskega predsedovanja je zaznamovala pandemija covid-19, ki je postavila EUSAIR in EU pred veliko večje izzive.

Smiselno upravljanje

Izjemne okoliščine so zahtevale prehod na digitalne oblike dela, ki so bile ob pravočasni vključitvi platforme deležnikov EUSAIR uvedene brez odlašanja. Obseg dela nacionalnih koordinatorjev in upravnega odbora se je povečal, število sej se je podvojilo. Izkazalo se je, da je EUSAIR kos izzivom digitalne komunikacije. Udeležba in aktivno vključevanje vseh sodelujočih držav sta se močno povečala na vseh ravneh upravljanja. Številni krajši sestanki so omogočili boljše usklajevanje med nacionalnimi koordinatorji in člani tematskih usmerjevalnih skupin ter koordinatorji stebrov. Izkazalo se je, da so zmogljivosti in pristojnosti vseh izvajalcev EUSAIR – ob ugodnem okolju – ključnega pomena za uspešno izvajanje EUSAIR.

Vključevanje prioritetnih vsebin

Na podlagi Katanske deklaracije iz leta 2018 se je upravni odbor junija 2020 dogovoril o makroregionalnih prioritetnih vsebinah (nosilni projekti EUSAIR). Predsedstvo je seznanilo vse programske/ upravljaljske organe s prioritetnimi vsebinami EUSAIR in jih pozvalo, naj jih ob podpori »*finančnih dialogov*« vključijo v nacionalne/regionalne programe. Spremljanje procesa vključevanja se je začelo na seji upravnega odbora marca 2021 v skladu s sklepi Sveta¹⁰. Aprila 2021 je bila organizirana skupna predstavitev prioritetnih vsebin EUSAIR za vse nacionalne, transnacionalne in čezmejne programe kot korak k vzpostavitvi mrež (upravljaljskih) organov ustreznih programov financiranja EU za obdobje 2021–2027, in sicer kot pobuda, s katero bi izboljšali izkušnje mreženja pri vključevanju nosilnih tem na nacionalni ravni.

Politika širitve EU

Predsedstvo je pozdravilo Severno Makedonijo kot novo državo članico EUSAIR in s tem potrdilo prispevek makroregionalnih strategij k evropski širitveni in sosedski politiki. Tesno sodelovanje se je nadaljevalo v okviru sodelovanja trojke predsedujočih EUSAIR (Srbije, Slovenije, Albanije). Slovensko predsedovanje je začelo posvetovalni proces, s katerim naj bi presodili ustreznost nosilnih tem EUSAIR za gospodarski in naložbeni načrt (EIP) ter Zeleno agendo za Zahodni Balkan (GA), kar bi lahko močno pospešilo izvajanje načrta. Ta proces, ki je zajel tematski področji okolja in prometne povezljivosti, omogoča opredelitev tiste prioritetne vsebine EUSAIR, ki bi se izvajala s podporo instrumenta IPA III, kar bi lahko močno pospešilo izvajanje projektov EIP/GA ter tako prispevalo k novemu modelu rasti na Zahodnem Balkanu. EUSAIR kot delujoča platforma lahko prispeva k izvajanju instrumenta IPA III s svojo ustreznostjo, zrelostjo in zmogljivostjo. Predsedstvo je pozvalo vse zainteresirane akterje in države, naj še naprej iščejo možnosti na tudi drugih področjih delovanja EUSAIR.

Usklajevanje med MRS

Predsedstvo je intenzivno usklajevalo dejavnosti, povezane s procesom vključevanja, z drugimi akterji, ki so dejavni v jadransko-jonski regiji, kot sta EUSDR in EUSALP, ter drugimi programi transnacionalnega sodelovanja, da bi vse razpoložljive vire, finančne in človeške, povezali v dobro usklajene ukrepe. Septembra 2020 je Slovenija gostila tretje srečanje predsednikov nacionalnih koordinacijskih skupin (trojka predsedujočih držav štirih makroregionalnih strategij), ki je bilo posvečeno optimizaciji spremljanja in ocenjevanja procesa vključevanja ter smiselnega upravljanja, vključno z upravljavsko podporo.

Vključevanje deležnikov

Septembra 2020 je Slovenija v Izoli že petič gostila *Teden sredozemske obale in makroregionalnih strategij 2020*. Privabil je več kot 1000 udeležencev iz baltske, donavske, alpske in jadransko-jonske regije, ki so razpravljali o skupnih izzivih, najboljših praksah in skupnih ukrepih. Na dogodku smo celovito obravnavali izzive covida-19 v turističnem sektorju, potrebo po sistematičnem načrtovanju zelene infrastrukture za samozadostno proizvodnjo hrane v EU, strategije glede pametne specializacije EUSAIR za zeleno in pametno Evropo ter ob podpori programa Interact makroregionalni prispevek in prispevek EUSAIR k evropski Zeleni agendi za Zahodni Balkan.

Veselimo se 6. tedna sredozemske obale in makroregionalnih strategij 2021, ki ga bo gostila Severna Makedonija, ter s tem nadaljevanja dobre prakse intenzivnega vključevanja deležnikov in aktivacije lokalnega prebivalstva v regiji EUSAIR, ki se je v zadnjih petih letih razvila v Izoli v Sloveniji.

Letni forumi

Slovensko predsedovanje sta zaznamovala dva letna foruma. Zaradi izbruha pandemije covida-19 je srbsko predsedstvo januarja 2021 organiziralo izredni 5. letni forum. Redni 6. letni forum je potekal maja 2021 v okviru slovenskega predsedovanja. Zaradi dogovorjene prožnosti med predsedstvom se je ohranila visoka raven politične odgovornosti in je bila mogoča obsežna izmenjava mnenj o dosežkih in prihodnjih izzivih EUSAIR med številnimi deležniki.

Vključevanje mladih in civilne družbe

Predsedstvo je dalo pobudo, omogočilo in finančno podprlo različne oblike vključevanja mladih. Prav tako je obravnavalo izzive podnebnih sprememb v izobraževalnem procesu, izvedlo medgeneracijsko izmenjavo mnenj o tem, kako najbolje izkoristiti EUSAIR za varno skupno prihodnost, in vzpostavilo delujočo mrežo tehnoloških parkov EUSAIR, ki izobraževalnim ustanovam in mentorjem nudi podporo z znanjem za usposabljanje mladih (14–29 let) v podjetniškem razmišljanju. V vseh državah EUSAIR so potekala nacionalna tekmovanja (POPRI) za najboljše podjetniške ideje, finalno tekmovanje pa med letnim forumom, kjer so nagradili zmagovalce. Podporna točka je izkoristila priložnost organizacije foruma v virtualni obliki za povečanje prepoznavnosti EUSAIR med mladimi, tudi z dogodkom *Mnogo generacij – ena prihodnost!*, ki je potekal pred začetkom foruma, kjer so ideje EUSAIR predstavili zainteresiranim študentom, mladim raziskovalcem, mentorjem in profesorjem. Za večjo prepoznavnost EUSAIR v civilni družbi se je Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije odločilo, da med letnim forumom EUSAIR predstavnikom civilne družbe, ki so svoje bogate izkušnje uporabili pri razvoju makroregionalnih strategij, ki prispevajo k skupnemu dobremu, prvič podeli priznanje *vetrnica odličnosti* – častni naziv ambasadorja MRS.

Glavna tema: Zelena povezljivost

Z vzpostavitvijo zelene povezljivosti, ki je glavna tema slovenskega predsedovanja, je ta postala medsektorska tema v okviru strategije in širše. Matrika za presojo vplivov na okolje je bila priznana kot orodje za ozelenitev EUSAIR v vseh štirih tematskih usmerjevalnih skupinah. *Priročnik za prepoznavanje in načrtovanje zelene infrastrukture* povečuje sodelovanje za trajnostne rešitve med stebri EUSAIR, državami in regijami EU za varnejšo prihodnost mladih generacij. Vir sodelovanja s podonavsko makroregijo je bila ekološka povezljivost z vzpostavitvijo modrih koridorjev v skupnih rečnih ekosistemih. Vzpostavitev morskih modrih koridorjev v procesu pomorskega prostorskega načrtovanja je ukrep za izboljšanje funkcionalne povezljivosti ekoloških mrež in bi morala prispevati k trajnostnemu ribolovu in plovbi v morskih ekoregijah, konkretno pa tudi k trajnostnemu modremu gospodarstvu EU v morskih ekoregijah.

Priloga II k Izolski deklaraciji

DOSEŽKI SLOVENSKEGA PREDSEDOVANJA JJP

Slovenija je med predsedovanjem JJP organizirala številne okrogle mize:

- okrogla miza o meduniverzitetnem sodelovanju v jadransko-jonski regiji, ki jo je 17. novembra 2020 organiziralo slovensko predsedstvo JJP v sodelovanju z UniAdrionom in Stalnim sekretariatom JJP;
- okrogla miza »Družbeni izzivi: krizno upravljanje in marketinško komuniciranje v času covida-19«, ki jo je 27. januarja organiziralo slovensko predsedstvo JJP v sodelovanju s Stalnim sekretariatom JJP in forumi civilne družbe (trgovinske zbornice, mesta in univerze);
- okrogla miza »Ohranjanje naravnih virov, inovacije in robotika za razvoj gospodarstva v jadransko-jonski regiji«, ki jo je 27. januarja organiziralo slovensko predsedstvo JJP v sodelovanju s Stalnim sekretariatom JJP in forumi civilne družbe (trgovinske zbornice, mesta in univerze);
- okrogla miza »Pandemija covida-19 – vsiljeni katalizator za napredek ženskega podjetništva v jadransko-jonski regiji?«, ki jo je 29. januarja organiziralo slovensko predsedstvo JJP v sodelovanju s Stalnim sekretariatom JJP in forumi civilne družbe (trgovinske zbornice, mesta in univerze);
- okrogla miza o enakih možnostih, ki jo je 24. marca organiziralo slovensko predsedstvo JJP v sodelovanju s forumom gospodarskih zbornic jadransko-jonskega območja in Stalnim sekretariatom JJP;
- okrogla miza »Vdor slane vode: možnost tveganja za upravljanje obalnih vodonosnikov v spreminjajočem se podnebju«, ki jo je 10. maja organiziralo slovensko predsedstvo JJP v sodelovanju s Stalnim sekretariatom JJP in forumi civilne družbe (trgovinske zbornice, mesta in univerze);
- okrogla miza »Majhna pristanišča v strategiji modre rasti«, ki jo je 10. maja organiziralo slovensko predsedstvo JJP v sodelovanju s Stalnim sekretariatom JJP in forumi civilne družbe (trgovinske zbornice, mesta in univerze);
- okrogla miza »MSP v smeri krožnega gospodarstva«, ki jo je 12. maja organiziralo slovensko predsedstvo JJP v sodelovanju s Stalnim sekretariatom JJP in forumom gospodarskih zbornic jadransko-jonskega območja.

Slovensko predsedstvo je 9. decembra 2020 ob okroglih mizah (v virtualni obliki) organiziralo drugo srečanje forumov civilne družbe (trgovinske zbornice, mesta in univerze) in Stalnega sekretariata JJP s slovenskim predsedstvom JJP, kar še dodatno kaže na naraščajočo ozaveščenost o vse večji vlogi in prispevku civilne družbe – tudi z aktivno udeležbo na okroglih mizah JJP – k procesu strategije EUSAIR.

V okviru slovenskega predsedovanja JJP 2020–2021 se je Primorska gospodarska zbornica pridružila Forumu jadransko-jonskih gospodarskih zbornic kot redna članica.

Drugo srečanje predsedujoče trojke JJP in sekretariata je potekalo 25. marca 2021 (v virtualni obliki) kot inovativen in konstruktiven mehanizem za zagotavljanje kontinuitete in sinergije med dejavnostmi JJP in EUSAIR.

Državni zbor Republike Slovenije je 15. aprila 2021 organiziral 17. konferenco predstavnikov nacionalnih parlamentov JJP, ki je v ospredje postavila predvsem vprašanja mlade generacije in izzive, s katerimi se ta sooča zlasti med pandemijo covida-19. Udeleženi predstavniki so sprejeli tudi skupno izjavo, v kateri so izpostavili svoja stališča o prihodnjem sodelovanju v regiji JJP in o vlogi parlamentov kot neposredno izvoljenih predstavnikov ljudstva.

Poleg tega so člani Državnega zbora Republike Slovenije novembra in decembra 2020 sodelovali kot glavni govorniki na dveh zgoraj omenjenih dogodkih ter s tem potrdili pomen širokega sodelovanja in priznali vlogo civilne družbe v regiji JJP.

Slovensko predsedstvo JJP je predstavilo nove teme sodelovanja, kot so enake možnosti, žensko podjetništvo in krepitev vloge žensk.

V okviru slovenskega predsedovanja JJP je Stalni sekretariat JJP v sodelovanju z Uradom varuha človekovih pravic pokrajine Marche in EUSAIR *Facility Point* 24. avgusta organiziral drugo (virtualno) srečanje varuhov človekovih pravic držav članic JJP, na katerem so razpravljali o vprašanju zaščite in promocije otrokovih pravic v jadransko-jonski regiji ter si izmenjali najboljše prakse in instrumente za zaščito otrok in mladostnikov v izrednih razmerah. Konkreten rezultat srečanja je bila potrditev Izjave o nameri zaščite in spodbujanja otrokovih pravic v okviru strategije EU za jadransko jonsko regijo / Jadransko-jonske pobude.

Stalni sekretariat JJP je 25. avgusta v sodelovanju z EUSAIR *Facility Point* med slovenskim predsedovanjem organiziral spletni seminar »Temeljne pravice in širitev EU: obeti na jadransko-jonskem območju«, na katerem so preučili načine za spodbujanje varstva temeljnih pravic in hkrati napredovanje procesa širitve na Zahodnem Balkanu.

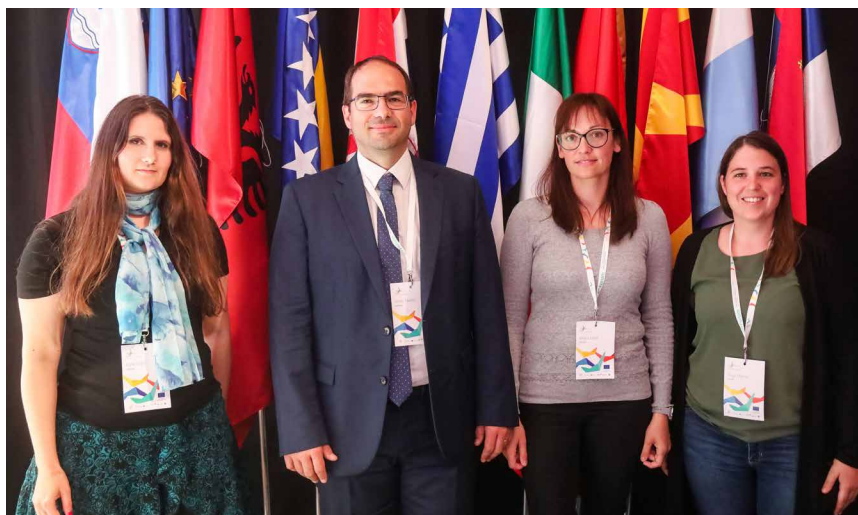
Pobuda »Aktivni mladi državljani za trajnostni razvoj na območju SEP in JJP«, ki sta jo soorganizirala sekretariata SEP in JJP, je namenjena spodbujanju vključevanja mladih v regijah Srednjeevropske in Jadransko-jonske pobude, da bi se povečala ozaveščenost o Agendi ZN 2030 in njenih 17 ciljih trajnostnega razvoja.

Pustili smo sled

Izola je z uspešno organizacijo 6. foruma dokazala, da so občine pomemben dejavnik razvoja in partner državi pri skupnem načrtovanju in izvajanju evropskih projektov in posvetov. Posebej smo ponosni, da smo pustili sled z **Izolsko deklaracijo**, na terenu pa prenovili table **Varujmo morje**, ki bodo ohranjale spomin na forum. Obale skupnega morja lahko ostanejo čiste samo s sodelovanjem vseh držav pri trajnostnem upravljanju morja.

mag. Iztok Škerlič,

Javni zavod za spodbujanje podjetništva in razvojnih projektov Občine Izola, slovenski projektni partner EUSAIR Facility Point

Zaključno poročilo predstavlja dejavnosti in rezultate slovenskega predsedovanja EUSAIR v obdobju od 1. junija 2020 do 31. maja 2021. Naročnik je Javni zavod za spodbujanje podjetništva in razvojne projekte Občine Izola, slovenski projektni partner EUSAIR *Facility Point*, v sodelovanju z Ministrstvom za zunanje zadeve Republike Slovenije, Službo Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko in Ministrstvom za okolje in prostor Republike Slovenije.

Produkcija Gigodesign 2. Uredil Stojan Pelko. Avtorica intervjujev Petra Svetina. Fotografije Tomaž Primožič. Oblikovanje Krista Likar. Tisk: Emigma d. o. o.

Založnik: Javni zavod za spodbujanje podjetništva in razvojne projekte Občine Izola, Sončno nabrežje 8, 6310 Izola. Naklada: 200 izvodov. Izola, junij 2021.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

316.42(497)
061.1EU:316.42

EUSAIR : Slovensko predsedovanje 20-21 : Zaključno poročilo / [uredil Stojan Pelko ; avtorica intervjujev Petra Svetina ; fotografije Tomaž Primožič]. - Izola : Javni zavod za spodbujanje podjetništva in razvojne projekte Občine Izola, 2021

ISBN 978-961-95412-1-0
COBISS.SI-ID 67404803

Uredniški odbor

Olga Abram

Mitja Bricelj

Bojana Cipot

Emil Ferjančič

Ines Grenc

Milan Jazbec

Andreja Jerina

Emilija Kastelic

Maja Mahne

Staša Mesec

Mojca Obid

Sebastjan Rosa

Aleš Rovšnik

Aleksej Skok

Iztok Škerlič

Luka Šulić

EUSAIR

Slovensko predsedovanje **20-21**

Poročilo je nastalo s finančno podporo Evropske unije.

Vsebina poročila je izključna odgovornost Javnega zavoda za spodbujanje podjetništva in razvojne projekte Občine Izola in ga v nobenem primeru ni mogoče razumeti kot stališče Evropske unije in/ali organov programa ADRION.

REPUBLIKA
SLOVENIJA

Evropska
komisija

Občina - Comune di
IZOLA - ISOLA

Co-funded by
the European Union

